NĂM THỨ MƯỜI SÁU — SỐ THỨ 3363
MỖI SỐ : 0$04
NGÀY THỨ TƯ 6 JUIN 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 9006

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước

Toutes les lettres destinées à la rédaction
doivent être adressées au directeur
68, Rue Jules Ferry, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE n° 189

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.

Prix moyens, dernière pages

Une seule insertion	0$30 le c/m
Contrat annuel	
Par centimètre et par insertion	0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales	1$50 le c/m
Petites annonces classées	0$10 la ligne

Nên tiết-kiệm mà không nên biển-lận

Trước đây ký-giả đã có bàn cái tính xa xỉ với cái tính rộng rãi, còn cái tính tiết kiệm với cái tính biển lận, người đời xét đoán không tinh, thường hay nhầm lẫn, mà cho cái nọ là cái kia, tưởng nên bàn đến mà phân biệt cho rõ ràng, thì về đường lập thân xử thế tưởng cũng có chút bổ ích vậy.

Người có tính biển lận là người thế nào? Trước hết hãy xin nói cái sự tự phụng của mình, tuy ở vào cái địa vị may mắn, tiền của dồi dào, mà cả đời không dám ăn của ngon, không ám mặc của tốt, nhà cửa cứ đành chịu lụp xụp, chi dụng cứ đành chịu tồi tàn, thậm chí những khi tật bệnh yếu đau, mà tiền chạy chữa thuốc thang, cũng so kè bỏn xẻn, chưa nói đến những cuộc chơi bời tiêu khiển, không dám mộng tưởng đến bao giờ. Xét cái tâm lý của hạng người này, thì hình như họ không biết cái giá trị đồng tiền là thế nào, cái công dụng đồng tiền để làm gì, chỉ mong rằng chồng bạc trong tủ xếp một ngày một cao, số ruộng ngoài đồng mở một ngày một rộng, vì thế mới quí báu nâng niu, coi đồng tiền lại hơn tính mệnh, đành chịu khổ cái xác thịt mà hết sức giảm rút cái số tiền tiêu đi. Thứ nói đến việc thù tạc giao tiếp với người khác, cũng chuyên theo cái lòng tư kỷ mà muốn cò kè lấy lợi vào mình, trong thì máu mủ ruột thịt, ngoài thì làng xóm bạn bè, không nghĩ gì ân tình, không kể gì thể diện, đến nỗi giở điều tàn ác, dùng cách đê hèn, để cầu lấy mối lợi nho nhỏ. Người có tiền mà không biết dùng tiền, đã làm mất cái giá trị đồng tiền, đã không làm được chút lợi ích gì cho ai, mà đối với thân mình cũng không có chút gì lợi ích, rút cục lại chỉ mua được cái sự ghen ghét khinh bỉ của người đời, mà chịu lấy những lời mai mỉa như câu «Thần giữ của» và câu « Đầy tớ giữ tiền » là cái kết quả nhiều tiền của hạng người ấy đó.

Tiết kiệm là cái tính thế nào? Tiết kiệm là một đức rất tốt, đã phản đối với cái tính xa xỉ, mà lại không giống cái tính biển lận. Việc chi tiêu đều có chừng mực, một vừa hai phải, không bỏn xẻn mà cũng không xa hoa, tự phụng vào mình, ăn không cứ phải cao lương, mà cũng không bóp mồm, bóp miệng, mặc không cứ phải gấm vóc, mà cũng không rách rưới lôi thôi. Sổ chi dụng hàng ngày, tùy số thu vào để định số tiêu ra, không dám vung tay quá trán; còn đến việc thù tạc giao tiếp với người khác, thì chiếu theo cái địa vị của mình, không đua thói phù hoa để mua lấy cái hãnh diện ở đời, cũng không giở lối luộm thuộm để mất cái thể diện của mình. Tuy gặp lúc làm ăn may mắn, tiền của dồi dào, mà vẫn biết trân trọng cái giá trị đồng tiền, không dám vì sẵn có mà đem lòng rẻ rúng, phung phá ra ngoài cái sự cần dùng. Gặp khi giao tiếp với người, lâm đến vấn đề tiền bạc, trong thì máu mủ ruột thịt, ngoài thì làng xóm bạn bè tâm địa lại rất là trong sạch, giới hạn lại rất là phân minh, không phải rằng chỉ biết quí đồng tiền, ham đồng tiền, mà không nghĩ gì phải chăng, không kể gì thể diện, giở cái ngón kèo cò vơ vét, cầu lấy chút phần hơn như cái người biển lận kia.

Ấy cái tính biển lận với cái tính tiết kiệm khác nhau như thế, nếu phân biệt không tinh, thì hay dở hỗn hào, mà chê khen không đúng, ở xã-hội ta bây giờ, vận hội mở mang, giao thông tiện lợi, đồ phục dụng rất là hoa mỹ, cách ăn chơi lại rất phong lưu, lại gặp cái thời buổi tự do, không còn có giai cấp bó buộc gì như trước, vì thế tập thượng ngày càng phù hoa, phong tục ngày càng xa xỉ những sự chi tiêu sài phí, thật đã đến gấp năm gấp bảy ngày xưa. Người ta sinh ở buổi này bị cái trào lưu xô đẩy, cái tập-quán tiêm nhiễm, mà nghị luận tư tưởng cũng thường hay thiên đi, thấy những người ăn tiêu giao tiếp vẫn giữ tiết kiệm, không theo lối mới hào hoa, thì đều tỏ ý cười chê, nhất khái cho là biển lận. Trừ một số rất ít người, thật có minh thức, có nghị lực, phân biệt rõ cái đức tốt với cái nết xấu, hành động một cách chính đáng, không cần gì lời chê khen và sự khinh trọng của người đời, còn những nhà gia tư thường thường cách chi tiêu không muốn quá cái địa vị của mình, vẫn biết rằng thế là quăng đồng tiền vào nơi vô dụng, mà mua lấy mối phiền lụy về sau, nhưng chỉ sợ miệng thế mỉa mai, làm mất cái giá trị mình ở trong xã hội, vì thế vẫn biết xa xỉ là việc dở, mà vẫn phải gắng gượng để theo đời. Ở xã hội ta vào khoảng mươi mười lăm năm nay, tục xa xỉ một ngày một thêm, nguyên nhân khác tuy cũng còn nhiều, mà cũng có vài phần tại đó. Nếu tư tưởng và nghị luận cứ sai lầm như thế mãi, thì vài ba mươi năm nữa, xa xỉ còn chưa biết đến đâu là cùng.

Mong rằng bà con ta để ý phân biệt cái tính biển lận với cái tính tiết kiệm cho rõ ràng, đức tốt giữ lấy mà nết xấu bỏ đi, đừng có sợ mang tiếng biển lận mà bỏ mất cái đức tiết kiệm. Tư tưởng và nghị luận của phần nhiều người mà được chính đáng, may ra cũng có chút ảnh hưởng đến phong tục của xã hội vậy.

H. T. B.

Vô-tuyến-điện

Ngày 2 và 3 Juin 1928

Nước Pháp

Tại thứ-dân nghị-viện

Tại thứ dân nghị-viện mới thành lập một chánh-đoàn để xét các vấn đề quan hệ đến Pháp Đức. Chủ tịch danh-dự là M. Poincaré và M. Paul Boncour. Nay mai chánh đoàn ấy sẽ họp để ấn định cái chương-trình làm việc.

Tại phòng thương mại Marseille

Phòng thương-mại Marseille đã làm lễ khánh thành viện bảo tàng sử ký. Có lĩnh sự đoàn đến dự lễ. Ông hội trưởng đọc diễn văn có nhắc đến việc Marseille giao-thiệp với các xứ đông-phương, và viễn-đông, và nhắc lại rằng ấy là do thành Marseille đề xướng mà dựng nên các bộ lĩnh sự ở ngoại quốc.

Việc bưu-điện hàng không từ Pháp đến Nam-Mỹ

Đường bưu điện hàng không từ Pháp đến Nam-Mỹ, khánh thành ngày 1er mars, trước đi mất 15 ngày, nay giảm xuống có 10 ngày. Người ta tính trong sáu tháng nữa, thì sẽ giảm xuống có 8 ngày. Xem như vậy, thì về các đường giài, việc bưu-điện hàng không được nhiều việc lắm.

Một ngày hội tại trường bay Bourget

Liên đội hàng không thứ 34 có đặt một buổi hội lớn tại trường bay Bourget, do M. Painlevé, tổng trưởng bộ chiến-tranh chủ tịch. 100 chiếc tàu bay nhà binh bay cùng với nhau, và bay riêng từng cái, công chúng đến xem rất đông đều lấy làm khen ngợi mà hô hào nhiều lần.

Việc dựng viện hóa học

Số tiền quyên để dựng viện hóa học biện được 22 triệu.

Nước Yongoslavie

Tại nghị-viện

Nghị-viện bỏ vé tín nhiệm tòa nội các, rồi hoãn đến ngày 9 juin mới họp.

Các việc biểu tình bài Ý

Hãng *Havas* nói rằng mọi việc biểu tình mới rồi không do việc định ước chuẩn các giao-ước Nettuno, nhưng vì cái tin nói rằng ở Zara có xảy ra việc phản đối nước Yongoslavie. Hiện nay hình như đã yên.

Nước Đức

Một hội của đảng quốc-dân

Hội quốc dân tên là *Casques d'acier* đã khai cuộc hội nghị lần thứ chín ở Hambourg. Mấy vị con trai phế đế, các hoàng thân Eitel-Frédéric, và Auguste Guillaume có dự hội-đồng. Hội có ưng chuẩn các khoản thỉnh cầu theo đuổi công-cuộc cạnh-tranh để giữ gìn sự tự do của Đức đối với chủ nghĩa xã hội. Hội lại tuyên bố các khoản yêu cầu của đảng quốc dân xưa nay.

Phi-luật-tân

Việc chính trị

Quan Toàn-quyền Stimson, đi khám các đảo có công bố rằng việc cử các viên cố vấn chuyên môn là một việc rất cần, để có người khảo sát các phương sách bổ cứu các việc sai lầm xét thấy ở các tỉnh.

Việc bảo cử

Chánh phủ nói rằng việc bảo cử không có gì náo động, song cũng đã cử các viên chức để dự phòng, và để thi hành các phương-sách để giữ cho khỏi sinh ra rối loạn, và gian lận.

Úc-đại-lị-á

Việc bảo cử

Trong cuộc bảo cử ở Tasmanie, đảng Labour party được hơn các đảng khác có mấy vị.

Một việc đình công

Hội *Union Maritime* quyết nghị rằng các tàu chạy men bể sẽ đình công, vì các điều khoản của các chủ tàu xét ra không ưng được.

A R I P.

Việc Trung-hoa

Ngày 4 Juin 1928

Trương-tác-Lâm bỏ Bắc-kinh

Bắc-kinh. — Trương-tác-Lâm bỏ Bắc-kinh, giao quyền-bính cho con trai là Trương-học-Lương, và Dương-vũ-Đình.

Một cuộc hội nghị của Nam-quân

Bắc kinh. — Một cuộc hội nghị chính trị của Nam-quân đã họp ở Bảo định phủ. Các tướng Nam quân, Diêm-tích-Sơn, Tưởng-giới-Thạch, và Phùng-ngọc-Tường có đến dự hội-đồng.

A. R. I. P.

(Xem ở trang nhì)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ quí báo chỉ bảo cho làng chúng tôi việc sau này thì chúng tôi cảm tạ lắm.

Sở Thương-chính có bắt được ở trong một khu đất công làng tôi mấy hũ cơm, không biết ai bỏ đó, thì có thưa làng tôi tại tòa án. Như vậy thì việc ấy sẽ xử tại tòa án Tây hay là tòa án ta? Và tôi nghe nói hễ ai kiện làng thì trước phải xin phép quan Công-sứ tỉnh có phải không?

LỜI ĐÁP. — Việc ấy sẽ xử tại Tòa Tây-án, quan ta không xử được.

Thuộc về việc hộ thì ai kiện làng mới phải xin phép quan Công-sứ tỉnh, việc rượu lậu là việc hình thì sở Thương-chính không cần phải xin phép quan Công-sứ, cứ kiện thẳng lên tòa trừng trị Tây án.

Ph. h. L.

HÀI ĐÀM

Một sâu dài

Cứ theo cổ lễ thì có câu rằng: «*Nam nữ thụ thụ bất thân* 男女授受不親» nghĩa là trai gái không trao tay cho nhau, thế mà trong bọn một sâu dài hôm qua, các viên mật-thám lại đem buộc tay mấy ông làng chơi vào mấy bà nước sio, cứ hai người một, cùng sánh vai nhau mà đi hàng đôi.

Ngắn dài cũng thể một sâu,
Khi thân chẳng lọ là cầu mới thân.

Thật là trái với lời cổ lễ! Tuy vậy mà các bà cũng không cãi. Một dây trong cõi hồng-trần, ai nấy chỉ trâm khăn tua cho đỡ bụi (Khi giời mùa bức này, mọ trâm khăn tua, muốn tốt thì cải-chính là vật áo cát-sơ-m'a cho đúng).

Ngày xưa đã có người hỏi vặn cụ Mạnh-tử rằng cứ theo cổ-lễ thì xảy gặp lúc chị dâu chết đuối, mình có nên kéo tay vớt hay không? Cụ Mạnh-tử đáp rằng: kéo tay vớt chị dâu nghĩa là tòng quyền. Thế thì các bà ngày nay đụng khuỷu tay với các ông, cũng là trong khi ngộ biến tòng quyền biết sao.

« Sao không biết ý tứ gì?
« Chấp kinh cũng phải có khi tòng [quyền.
«. Rõ mặt thuyền quyên,

Hi-Đình, Ng.-v.-Tôi

Lược-khảo lịch-sử Trung-quốc

CXXVIII

Vua Chân-tôn cất Khấu-Chuẩn coi quân Thiên-hùng, đóng ở phủ Đại-danh, Sứ nước Liêu thường đi qua Đại-danh, hỏi Chuẩn rằng: « Tướng-công uy danh đức nghiệp to quí như thế, sao lại không ở tòa Trung-thư? » Chuẩn cười mà nói: « Thiên-tử lấy rằng hiện nay thiên hạ thái bình, triều-đình nhàn rảnh, ở Trung-thư không có việc gì hệ trọng cho lắm, chỉ có then khóa cửa Bắc, không có Chuẩn thì không ai giữ nổi ». (Then khóa cửa Bắc, chữ nho là Bắc-môn tỏa thược, người đời sau thường dùng chữ ấy để nói các quan trọng thần giữ ngoài biên, gốc từ đấy).

Vua Chân-tôn lại xuống chiếu truy phong các vị phối hưởng ở miếu đức Văn-tuyên-Vương: ông Nhan-Hồi làm Duyện quốc công, ông Mẫn-Tổn giở xuống chín người làm quận-công, ông Tăng-Sâm giở xuống sáu mươi hai người làm hầu, sai văn thần chia nhau làm mỗi vị một bài tán, khắc vào bia để thờ, lại phong tiên nho bọn ông Tả-kỳ-Minh mười chín người làm bá.

Vua Chân-tôn xuống chiếu gia hiệu Thánh-tổ làm Tư mệnh-thiên-tôn, và làm cung Ngọc-thanh-Chiêu-ứng để chứa thiên-thư, quan tri-chế-Cáo là Vương-Tăng cố can, vua không nghe.

Cung-nhân Lý-thị được kén vào cung. Khi có mang, theo vua Chân-tôn ngự chơi Sổ-đài, chiếc thoa dắt trên đầu, bỗng rơi xuống đất, cho là điềm dở, trong lòng rất lấy làm ghê. Vua khấn thầm rằng nếu cành thoa không gẫy, thì đẻ con giai. Khấn rồi sai người xuống nhặt cành thoa lên, thì cành thoa vẫn nguyên, vua mừng lắm. Sau Lý-thị quả đẻ con giai, Lưu-Đức-phi nhận là con mình, Lý-thị không dám nói, trong ngoài cũng không ai biết.

Khi Hoàng-tử đẻ, quan doãn Khai-phong là Chu Khởi đương tâu việc, vua bảo Khởi rằng: «Ngươi biết trẫm có tin mừng không? trẫm mới đẻ con giai ». Nói rồi, đứng dậy vào cung, cầm một sén vàng ra ban cho Khởi. Sử lược chép rằng vua Chân-tôn tuổi đã nhiều mới có con, đứa con mới đẻ, đêm ngày khóc mãi không nín, thuốc thang chạy chữa, đến hơn mười ngày mà không khỏi, vua rất lấy làm lo. Sau có người đạo-sĩ nói mình có phép chữa được bệnh khóc của trẻ con. Vua mừng lắm, liền vời đạo sĩ vào cung. Đạo-sĩ trỏ mặt đứa bé mà nói to tiếng rằng: « Đừng khóc nữa. đừng khóc nữa, sao bằng khi trước đừng cười». Đạo sĩ nói dứt lời thì đứa bé nín. Vì trước kia vua Chân-tôn cầu tự, Ngọc-hoàng-thượng-đế hỏi quần tiên, ai muốn giáng sinh làm con vua Chân-tôn, quần tiên đều nín lặng, chỉ có vị tiên Độc-cước mỉm cười, Ngọc-hoàng liền sai Độc-cước giáng sinh làm con vua Chân-tôn.

Quan Hộ-bộ thượng thư là Đinh-Vị dâng bức tranh vẽ các điềm tốt. Vua Chân-tôn truyền đem treo bức tranh ở triều đường, cho bách quan cùng xem. Sau khi lễ phong thiện đã cử hành, trong ngoài đua nhau nói tường thụy, dâng tán tụng. Thôi Lập nói: « Mới đây ở châu Tứ châu Duyện nước to, ở sông Giang sông Hoài nâng lớn, gió bão nổi ở quận Võ-vi, hỏa tai phát ở quận Kim-lăng, đó là giời răn bảo cái lòng kiêu căng của người, mà sao trong ngoài lại nhiều người nói những điều tốt mấy mó cỏ cây, thì có ích gì cho việc chính trị không? » Vua không giả nhời.

Buổi ấy sắp sửa cử hành lễ tế thần Hậu-thổ ở đất Phần-âm, mà gặp năm đại hạn, quần thần đua nhau nói điềm tốt. Quan Long-đồ các đãi chế là Tôn-Thích dâng sớ nói rằng: « Hiện nay con chim ngoài đồng, con hươu trên núi, cũng viết vào trong thư sớ, mùa thu nắng, mùa đông sấm, cũng đem nhau vào chúc mừng. Muốn để dối giời, thì giời không thể dối được; muốn để lừa dân, thì dân không thể lừa được; muốn để lừa dối người sau thì người sau rằng không thể lừa dối được. Người xưa có nói: « Khi nước sắp dấy thì tin vào dân, khi nước sắp mất thì nghe vào thần, sao Bệ-hạ không suy đi xét lại mà lấy làm sợ làm răn? » Vua Chân-tôn đọc sớ, trong bụng khen Thích là người trung trực và biết là lời nói phải mà không theo được.

Triệu-đức-Minh dâng sớ nói rằng ở Hạ châu mất mùa dân đói, xin triều-đình ban cho một trăm vạn hộc thóc. Đình-thần hội nghị không biết xử-trí thế nào. Có người nói rằng Đức-minh mới xưng thần, mà dám trái lời ước để thỉnh-cầu, xin ban chiếu quở trách. Vương-Đán xin truyền chỉ cho quan tư nông xếp đủ số thóc một trăm vạn hộc, rồi xuống chiếu cho Đức-Minh vào kinh-sư mà lấy. Đức-Minh tiếp tờ chiếu, bảo các tướng tá rằng: « Triều-đình có người giỏi ». bèn thôi không dám thỉnh-cầu nữa.

Ngụy-Giã học rộng biết nhiều, tính rất điềm-đạm, không ham vinh lợi, sư dân đều kính phục cảm hóa, Giã làm thơ rất hay và rất tinh khéo. Vua Chân-tôn ngự tế thần Hậu-thổ ở đất Phần-âm, khi về, đóng ở Thiểm-châu, sai quan lĩnh Thiểm-châu là Vương-Hi đem thủ-chiếu đi vời Giã, Giã cáo đau không chịu đến. Vua ngợi khen một lúc lâu, sai người vẽ cái nhà và cái khu đất của Giã ở để xem. Giã thường có thơ rằng: « Tẩy nghiên ngư thôn mặc, phanh trà hạc tị yên. Hữu danh nhàn phú quí, vô sự tiểu thần tiên.» Rửa nghiên cá nhuốt mực, pha chè hạc tránh khói. Có danh dự là bực phú-quí mà lại nhàn, nhàn rảnh không có việc tức là bực thần tiên nhỏ, người sau đều phục bài thơ ấy dùng chữ tinh khéo mà ngụ ý cao xa.

(Còn nữa) Tiền-mai

Khổng-tử gia-ngữ

LI

31.— Hình-chính

Ông Trọng-cung hỏi đức Khổng-tử rằng:

— Ung này nghe nói chí-hình không dùng chính, mà chí-chính không dùng hình. Chí-hình không dùng chính, tức là đời vua Kiệt và vua Trụ; chí-chính không dùng hình, tức là đời vua Thành [illegible] vua Khang, có phải như thế không?

Đức Khổng-tử nói:

— Thánh-nhân trị thiên-hạ, tất phải dùng cả chính lẫn hình, hai thứ cùng hợp với nhau vậy. Bậc Thái-thượng lấy đức dạy dân, lấy lễ sửa dân; còn bậc thứ thì lấy chính bảo dân, lấy hình cấm dân, nghĩa là đặt ra hình-pháp mà không phải dùng đến. Khi nào dạy dân mà dân không biến-đổi, bảo dân mà dân không tuân theo, để đến nỗi hại nghĩa-lý, nát phong-tục, bấy giờ mới phải dùng đến hình-pháp vậy. Dùng năm phép hình tất phải hợp ý trời. Quan giữ việc hình phạt, dẫu dân có tội nhẹ, cũng không dám tự-tiện mà tha. Hình tức là thành, nghĩa là hình đã thành thì không bao giờ thay đổi, vậy nên người quân-tử xét việc hình, cần phải hết lòng vậy.

Ông Trọng-cung nói:

— Người đời xưa xét việc kiện-tụng tất phải theo việc làm mà định tội-lỗi, chứ không theo bụng nghĩ là có thế nào? Xin thầy hãy giảng cho nghe.

Đức Khổng-tử nói:

— Phàm xét những việc kiện-tụng thuộc về năm phép hình thì tất phải nguyên cái tình cha con, tất phải lập cái nghĩa vua tôi, để quyền-hành đó; tất phải phán luận về cái thứ-tự khinh trọng, tất phải cẩn-thận về cái độ-lượng thiển thâm, để phân biệt đó; lại tất phải dùng cái trí rất thông-minh và đem cái lòng rất trung-ái, để mà làm cho trọn-vẹn đó. Quan Đại-tư-khấu chính hình minh-tích để xét việc hình-ngục. Việc hình ngục tất phải ba lần xét hỏi: một là hỏi các quan triều-thần; hai là hỏi các hàng quan-lại; ba là hỏi đến muôn dân. Có ý mà không thực thì cũng không ghép vào tội lỗi vậy. Phụ tội cho người tai tất phải tòng khinh, mà xá tội cho người thì thường hay tòng trọng. Việc hình ngục có nghi ngờ thì tất phải cùng công-chúng cùng xét đoán, mà nghi thì nên tha, bất cứ tội nhỏ hay tội lớn. Bởi vậy cho nên phong tước cho người ta, tất phong ở trong triều là tỏ ý cùng công-chúng cùng phong vậy; mà bắt tội giết người ta thì tất giết ở giữa chợ, là tỏ ý cùng công-chúng cùng bỏ vậy. Đời xưa các công-gia không dùng người bị hình, quan đại-phu không nuôi, mà kẻ sĩ gặp ở đường thì không cùng người ấy nói chuyện. Đem đầy ra bốn phương xa, để cho muốn đi đâu thì đi, không cho được dự việc chính-trị, là tỏ ý không muốn để cho cùng sống vậy.

Ông Trọng-cung nói:

— Phàm xét việc hình ngục thì khi ngục thành rồi cứ ở quan chức nào?

Đức Khổng-tử nói:

— Các quan-lại cùng xét việc hình ngục, rồi đem việc ngục-thành trao viên trưởng-quan. Viên trưởng-quan đã xét kỹ rồi, mới cáo với quan Đại-tư-khấu; quan Đại-tư-khấu xét kỹ rồi, mới đệ vào tâu vua. Vua sai ba quan công cùng các khanh-sĩ cùng xét đoán tại dưới cửa-mộc, rồi sau mới đem việc ngục-thành hay là ngục nghi tâu với vua, vua lại ba lần xét lại, rồi sau mới quyết-định, là cốt để tỏ rằng phải trọng việc hình ngục vậy.

Ông Trọng-cung nói:

— Vậy thì nghiêm-cấm những điều gì?

Đức Khổng-tử nói:

— Kẻ nào nói khéo hại phép luật và biến đổi các vật danh, hoặc dùng tả-đạo làm loạn việc chính-trị thì tất phải giết; kẻ nào chế ra dâm-thanh, làm ra đồ mặc lạ, hoặc là nghĩ ra những đồ dùng kỹ xảo để làm mê-hoặc lòng người trên thì tất phải giết, kẻ nào tính hạnh gian dối mà bền gan, nói năng quỉ quyệt mà biện bác, học hành tàn-dỡ mà biết rộng, hay thuận theo điều dở mà lại có văn vẻ để làm mê hoặc lòng dân thì tất phải giết; kẻ nào giả đạo quỉ-thần, xem ngày giờ và bói toán để làm cho dân chúng phải nghi ngờ thì tất phải giết. Bốn tội đáng giết ấy không cần phải xét đoán lại ở dưới cửa-mộc vậy.

Ông Trọng-cung nói:

— Dám hỏi những điều nghiêm-cấm chỉ có thế mà thôi ru.

Đức Khổng-tử nói:

— Đó là những điều khẩn cấp, còn những điều nghiêm-cấm khác có mười bốn điều vậy. Đồ mệnh-phục và mệnh-xa không được đem bán ở chợ; ngọc khuê-chương và bích-tôn không được đem bán ở chợ; các đồ dùng trong nhà tôn miếu không được đem bán ở chợ; các đồ khí-giới và cờ tinh kỳ không được đem bán ở chợ; các đồ hi-sinh cự sưởng không được đem bán ở chợ; nhung-khí và binh giáp không được đem bán ở chợ; những đồ dùng không hợp phép không được đem bán ở chợ; các thứ vải lụa mà to nhỏ không hợp số và rộng hẹp không hợp lượng, cũng đều không được bán ở chợ; các may sắc và đồ ăn nấu chín không được đem bán ở chợ; đồ hoa quả không hợp thời, không được đem bán ở chợ; năm thứ gỗ mà đốn không hợp phép, không được bán ở chợ; giống điểu thú ngư-miết mà chưa đáng giết, cũng không được đem bán ở chợ. Phàm kẻ nào phạm những điều nghiêm-cấm ấy tất phải trị tội không tha, là cốt để giữ gìn cho công chúng vậy.

(Còn nữa) Nguyễn-đỗ-Mục

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Moutin, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, [illegible] để dùng vào nghề [illegible] giá rẻ.

[illegible]

Việc Trung-hoa

(Tiếp theo)

Ngày 4 juin 1928

Một quả bôm nổ ở Phụng-thiên, Trương tác-Lâm bị trọng thương

Bắc kinh. — Trương-tác-Lâm tới Phụng-thiên được một chốc, thì có một quả bôm ném vào xe của Trương, ngay trong giữa kinh thành Phụng-thiên. Trương bị trọng thương.

Đông kinh. — Hồi 5 giờ 30 sáng hôm thứ hai khi đoàn xe của Trương-tác-Lâm đến gần cái cầu Lao-đảo-kiều trên đường hỏa xa Mãn-châu qua kinh thành Phụng-thiên, thì có một quả bôm nổ lên, làm hủy-hoại mất một cái toa. Người ta ngờ rằng quả bôm ấy do người của quân Quốc dân ăn bận làm thường dân đặt ở đấy. Nhiều người lính hiến binh bị hại hoặc bị thương. Người ta nói được tin ấy lính hộ vệ của Trương-tác-Lâm chạy trốn ra ngoài thành mà bắn súng khai hoa lên. Sau lính Nhật giữ đường hỏa xa có can thiệp vào, nhưng số lính ấy không có mấy, lại phải kíp đem thêm viện binh đến. Người của quân quốc-dân lại cắt cả đường điện thoại nối với Phụng-thiên.

Quan thượng-thư chiến tranh cùng đi với Trương-tác-Lâm có điện cho quan thượng-thư bộ nông-phố ở Bắc-kinh, cho quan binh Nhật-bản có vấn binh vụ của quan đốc quân tỉnh Hắc-long-giang rằng lính hộ vệ của Trương tác-Lâm bị thương có bắn súng vào quân quốc dân ăn bận làm thường-dân, chứ người Nhật và Trung-hoa không có điều gì với nhau cả.

Các viên phóng-sự báo quán điện về rằng quân Nhật có bắt, và bắn chết hai người của đảng quốc-dân. Có bắt được hai quả bôm cùng thư tín gửi cho quân quốc-dân.

A R I P.

Tin sau cùng.

Tại thứ dân nghị viện Pháp

M Franklin Bouillon tuyên bố rằng ông sẽ ứng cử nghị-trưởng. Hiện tại nghị viện đương xét các giấy ủy quyền,

Việc Trung-hoa tại hội Vạn-quốc

Các nước có chân trong hội Vạn-quốc tiếp được một bức thư ký tên là Hà-thế-Phương, thay mặt các nhà buôn bán, các nhà ngân hàng, và các nhà làm báo Trung-hoa phản đối lời của Nhật tuyên bố mới rồi.

A. R. I. P.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	28 độ
15 giờ	31 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất,	một tạ	10$00
— nhì,	—	9 30
ba,		8 30
Thóc hạng nhất		6 00
Bắp ngô		5 50

Giá bạc. Kể từ ngày 5 Juin 1928 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 f. 95

Thời giá quốc trái:

Ngày 29 Mai 1928

3 %	hoàn dần		77 00
3 ½ %	hoàn dần		93 f. 00
4 %	vĩnh viễn	1917	75 25
4 %	»	1918	74 .70
6 %	»	1920	102 f. 95
5 %	hoàn dần	1920	107 f. 85
4 %		1925	109 00
3 ½	vĩnh-viễn		68 f. 35
5 %	1915-1916		90 f. 35

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* sang Pháp đến ngày thứ năm 7 juin hồi 8 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn và Saigon. Tới Saigon thư-từ sẽ chuyển sang tàu d'Artagnan chừng ngày 11 juin thì khởi-hành.

Các thư-từ ở Hanoi gửi sang Pháp sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa 20 giờ 4 phút tối thứ tư 6 juin.

= Tàu *Azay-le-Rideau* mang các bưu-kiện (colis postaux) sang Pháp và các thư-từ đi Tourane, Saigon, Côte des Somalis, Réunion và Madagascar đến ngày chủ-nhật 10 juin hồi 13 giờ ở Hải-phòng sẽ chạy đi Tourane và Saigon.

Các thư-từ ở Hanoi sẽ mang đi Haiphong chuyến xe-lửa 6 giờ 16 sáng hôm ấy.

Tàu *Hanoi* đến ngày thứ năm 7 Juin hồi 15 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Hong-kong đường Pakhoi, Hoihew và Fortbayard.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe lửa 6 giờ 16 sáng hôm ấy.

Tàu *Tonkin* mang thư sang Pháp (đường Nga) đến ngày thứ ba 12 Juin hồi 10 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Hong-kong. Tới Hong-kong thư từ sẽ chuyển sang tàu *Kitano-Maru*. Tàu này không ghé Naples.

Các thư từ về Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 4 phút tối thứ hai 11 juin.

Những việc rắc rối trong các kỳ thi. — Các kỳ thi năm nay thật lắm chuyện rắc rối. Chuyện thứ nhất thì độc-giả đã rõ rồi, là các đầu bài trong kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt (Diplôme d'études primaires supérieures franco-indigènes) trước khi ra cho thí-sinh, đã có người biết rồi, khiến cho hội-đồng phải bỏ đi mà ra bài khác. Việc ấy không rõ nha Học-chính Đông-dương xét ra nguyên-do chưa.

Chuyện thứ hai là ở Trung-kỳ, nhưng là một chuyện tầm thường mà báo ra báo quán tây phải nói đến. Nguyên là trong một kỳ thi bằng Sơ-học yếu lược tại một hạt nào ở Thanh-hóa, đầu bài luận quốc-ngữ ra cho thí sinh có câu rằng: « Tả cảnh cái miếu của làng mình. » Thế mà trong báo *Volonté Indochinoise*, ông de Monpezat công kích nội-đàng ra đầu bài ấy, cho là thiên tư về tôn giáo, chỉ tưởng đến dân đi thích mà quên hẳn dân đi giáo. Hết báo ấy lại đến báo *Avenir du Tonkin*. Trong số ngày hôm qua ông Agat lại bàn về việc ấy, biểu đồng tình với báo *Volonté Indochinoise* mà kết luận rằng người ta phải đứng trung lập đừng thiên vị về tôn giáo nào. Việc ấy ta tưởng không nên dự vào làm chi, vì ta không muốn bàn về tôn giáo. Cứ như ý ta, quan trường ra bài ấy không phải là thiên vị về tôn giáo nào, đã ra bài tả cái miếu thì có thể ra bài tả nhà giáo đường cũng được. Duy có một điều hình như nhà cầm bút viết bài ấy lầm là câu sau này: « Hội đồng sát hạch là ai? Tây hay Annam? Ta không biết, chỉ biết rằng đầu bài ra không phải riêng cho một vùng Thanh-hóa, mà là bài ra cho tất cả các trẻ con xứ Trung-kỳ »

Điều ấy thiết tưởng không đúng, vì bài sơ học yếu lược, mỗi hạt một khác nhau, mỗi hội đồng sát hạch là một đầu bài riêng, đến trong một thành phố như Hanoi mà còn ba đầu bài khác nhau, huống chi là một tỉnh lớn như tỉnh Thanh-hóa, huống chi là cả một xứ Trung-kỳ! Ta không rõ cái đầu bài mà ông chỉ chích ấy, ra trong hạt nào, chỉ biết rằng ra ở hạt nào thì chỉ một trong vòng hạt ấy mà thôi.

Chuyện thứ ba, là đầu bài luận Pháp văn ra trong kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt — (Diplôme d'études primaires Supérieures franco-indigènes) tại Hanoi có câu rằng: « Une chanson de Thanh-hóa conseille à l'homme des champs: « Au 9e jour du 9e mois, qu'importe s'il pleut, quitte le logis de bonne heure pour aller aux champs et rentre tard! Mais si à sec de la pluie ne rafraîchit pas la terre alors ô laboureur, prends ta charrue, prends ta herse, et va au marché pour les vendre, c'est le seul moyen pour toi de ne pas mourir de faim ».

Câu ấy ý bản dịch ở câu ca rao sau này ra: Mồng chín tháng chín có mưa, mẹ con đi sớm về trưa mặc lòng. Mồng chín tháng chín không mưa, mẹ con bán cả cày bừa mà ăn ».

Ca rao của ta như thế, mà đoạn thứ nhất câu dịch trên kia có đúng không? Ta lấy làm hồ nghi lắm. Câu đi sớm về trưa mặc lòng của ta nghĩa là có mưa thì năm ấy tất được mùa, tha hồ muốn đi sớm đi trưa thế nào mặc lòng, không phải lo nỗi đói nữa. Vậy mà ở chữ tây thì nghĩa là phải đi ra đồng cho sớm mà về cho trưa. Như thế thì sao cho đối với câu dưới được?

Ta không rõ thí-sinh hôm ấy nghĩ thế nào mà làm cho suôi bài được, trừ ra những người đã thuộc câu ca rao tiếng Nam rồi thì mới có thể làm nổi được.

Bằng tú tài Tây. — Bài số học ra ngày hôm qua như sau này:

Phần thứ hai

Ban số học

On considère un triangle rectangle dans un plan vertical; le côté AB de l'angle droit est horizontal et le côté A C vertical; A C = a; ABC = 2 x. l.

Par le sommet A de l'angle droit on mène une droit AD; (DAB = x). On suppose qu'un point materiel pesant, de poids P = mg, glisse à partir du point D. sur D A regardée comme ligne de grande pente d'un plan incliné; le mobile part du point D sans vitesse initiale et se place sans frottement

1 Calculer A D en fonction de a et x.

2 Déterminer l'angle x de façon que le temps mis par ce mobile pour parcourir D A soit minimum. Calculer ce temps minimum, ainsi que la longueur correspondante A.

Si D'est la position du point D sur l'hypoténuse BC répondant à la question précédente on prend le point I milieu de AD'; on suppose que le point matériel pesant parcourt D' I sans frottement à partir de D, sans vitesse initiale; puis il parcourt le segment I A avec frottement le cœfficient de frottement est f=2 cotgx. Dire où le mobile s'arêtera sur I A et au bout de quel temps?

Question de cours:

1o — Intersection d'une ellipse avec une droite.

2o — Mener à une ellipse des tangentes par un point de son plan. Discussion.

3o — Section plane d'un cylindre de révolution.

Bài quốc ngữ dịch ra chữ Pháp

Một hôm ông Phocion lên đàn, thính giả thật đông mà làm xôn xao náo động, ông cứ đứng đinh mà đi lại trên đàn mãi nghĩ bình như không nom thấy ai, không nghe thấy gì hết. Có ông bạn phải gọi mà bảo:

— Ngô huynh tư lự gì thế?

— Độ đang nghĩ xem có thể rút bớt được câu nào nữa chăng? Ông Plutarque thuật lại việc ấy, có nói rằng:

« Đồng tiền giá to thường là đồng tiền nhỏ. Câu nói hay cũng vậy, ý nhiều mà lời ít. »

Ông Démosthène, thường không coi ai ra gì, duy chỉ sợ có ông Phocion. Đương nói, mà thấy ông đứng dậy, thì thường giật mình mà ghé vào tai những người ngồi cạnh:

« Thôi chết! cái rìu đã giơ lên kia sắp đẽo lời lẽ của ta không còn gì hết.

CÔNG-TY ALFRED & Cie
60, Bd Gambetta (đường hàng Cỏ)
HANOI

Chủ-nhiệm những nhà chớp bóng:

Hanoi: Cinéma Pathé (Bờ-hồ)
Cinéma Tonkinois (Hàng quạt)
Haiphong: Cinéma Gaumont

Cho thuê — Mua — Và bán các thứ máy chớp bóng và các phim ảnh

Bán các khí-cụ thuộc về nghề chớp bóng
Xưởng riêng để chữa

Tổ-chức hộ những nhà chớp bóng các tỉnh. Ai muốn biết thì công-ty tính hộ xem mất bao nhiêu vốn.

Giá thật rẻ không đâu rẻ hơn

Điện-thoại: để giữ chỗ tại
Cinéma Pathé số 543
Nhà giấy: 546

KHẨN TRỌNG. — công-ty Alfred et Cie không phải là cùng một hiệu với công-ty Société Indochine Films et Cie

BÁN 500 THƯỚC ĐẤT Ở ĐƯỜNG HUẾ

Muốn bán một khu đất rộng 500 thước ở Route de Huế (ngay cổng nhà Diêm trông sang). Ai muốn mua hỏi tại nhà in bản quán, 61-63 phố hàng Bông.

7407

Đã hút thuốc lá MÉLIA (giấy đỏ) rồi không muốn hút thứ khác nữa, vì không có thứ thuốc lá nào đã thơm ngon mà lại mát cổ như thế.

HỘI
Indochine films et cinémas
33, Bd Henri-Rivière, Hanoi

Bán đủ: Các thứ máy chiếu ảnh (Cinéma).
Các thứ máy chụp ảnh (Photo).
Các đồ dùng về Ciné-ma và ảnh.

Cho thuê: Các thứ films ảnh (Tây, Tàu, Ta).

Chụp films — làm films ảnh có xiềng riêng.

Giúp vốn cho các nhà nhiệt thành muốn lập rạp Cinéma các tỉnh nhỏ.

Có máy điện, máy chiếu ảnh cho đi chiếu thuê các làng có hội. — Ai muốn dùng sẽ tính giá hạ.

Quan Thống-sứ Robin đối với viện Nhân-dân đại-biểu Bắc-kỳ. — Bản-quán có tiếp được của Nhân-dân đại-biểu viện bài sau này nhờ đăng báo:

Mới đây quan Thống-sứ Robin có gửi cho ông trưởng-viện Nhân dân đại-biểu viện bức thư như sau này:

Hanoi le 21 Mai 1928

Thư của quan Thống-sứ Bắc-kỳ gửi cho ông nghị-trưởng viện Nhân-dân đại-biểu Bắc-kỳ.

Hanoi

Ông nghị-trưởng,

Bản-chức nói để ông biết rằng: Từ hôm nay giở đi, bản chức lại chủ trương mọi việc của chính-phủ Bắc-bộ Bắc-kỳ.

Bản-chức đinh ninh rằng nghị-viện rất am hiểu những vấn-đề chính-trị và xã-hội ở Bắc-kỳ thường khi thật khó-khăn phiền phức, chắc nghị-viện rồi ra sẽ cứ giữ một cái thái-độ như trước là: bất cứ gặp dịp nào cũng hết lòng tin cậy đem những điều kinh-nghiệm và những ý kiến của nghị-viện mà giúp đỡ bản chức.

Về phần bản-chức lại vui lòng nhờ ông chuyển đạt cùng nghị-viện tấm lòng tín-nhiệm và ân cần rất mực của bản-chức.

Ký tên
René Robin

Chiều hôm thứ bảy vừa rồi ban trị-sự thay mặt cả nghị-viện đến mừng quan Thống-sứ Robin mới tới nơi và đi tiễn quan quyền Thống-sứ Graffeuil về nghỉ bên Mẫu-quốc. Hai ngài ân cần hỏi chuyện từng người và tỏ tình quyến luyến tin cậy các ông đại-biểu hết lòng giúp chính-phủ để mở mang cho dân xứ ngày thêm thịnh-vượng.

Nhân-dân đại-biểu-viện kí cáo.

VU-VAN-AN ET Cie
85, Phố hàng Đào, Hanoi

BÁN SOLDE HÀNG MÙA NỰC

Sa tây « Bonnet » hoa to 7$50 và 7$80 một áo	
— chơn và hoa	8.70 —
Sa tây hoa to (thực tốt)	7 50 —
Sa tây hoa to	6.20 —
Sa tây hoa con	4.50 —
Cachemire to	4.40
Maga hoa tơ	3 50 —
Maga hoa tơ	2,50 —

CÒN NHIỀU HÀNG KHÁC NỮA

Xin có lời kính cáo để các quí-khách biết rằng, những hàng này toàn là hàng mới và tốt cả, bản-hiệu muốn chiều lòng các quí-khách mà đem bán thực hạ giá.

Vậy xin mời các quí-khách lại mua mau kẻo hết. Mùa nực và mùa rét năm nào bản-hiệu cũng đem bán các hàng thực hạ giá đã được nhiều quí-khách hoan-nghênh.

Kính cáo

Kính cáo

Biết bao nhiêu độc-giả hàng ngày cảm ơn về sự quảng-cáo vì nhờ đấy mà lợi-dụng thứ Quintonine, giá có sáu hào bán tại hiệu bào-chế L. *Blanc*. Rue Paul Bert, Hanoi, để tự chế ra được một lít rượu bổ rất tốt bằng thứ rượu vang thường.

Không nỡ bọc chân lại

Dù người nhũn-nhặn kín đáo đến đâu, nếu đã dùng đến những kiểu bít tất của bản-hiệu. Thực không còn mấy ai là đang tâm dùng miếng da hay miếng dạ(1) che chân lại nữa. Mà thật thế, nếu quí khách không tin xin mời quá bộ lại bản hiệu, xem nhời nói trên kia có đúng không.

V. DEMANGE, Hanoi

(1) Guêtre de ville

La Pensée de l'Occident
(BIBLIOTHÈQUE DE TRADUCTIONS)

« Âu-Tây tư-tưởng »
(Dịch-văn thư-xã)

NHỮNG TRUYỆN ĐÃ IN XONG RỒI:

1 — Ba Người Ngự Lâm Pháo Thủ
toàn bộ, 18 quyển nhỏ, mỗi quyển: 0$05
hoặc đóng làm 4 quyển lớn có bìa, toàn bộ: 1 00

2 — Tê lê-mặc phiêu lưu ký
toàn bộ 10 quyển nhỏ, mỗi quyển: 0 05
hoặc đóng làm 2 quyển lớn có bìa, toàn bộ: 0 60

3 — Lịch-sử ông Paul-Bert
có ba quyển nhỏ, mỗi quyển: 0 05

TIỀN CƯỚC GỬI RECOMMANDÉ:

1 bộ Ba Người Ngự Lâm Pháo Thủ.	0$30
1 bộ Tê-lê-mặc phiêu lưu ký.	0 20
3 quyển Lịch-sử ông Paul-Bert	0 13
Cả ba thứ gửi làm một gói	0 40

Mỗi tháng xuất-bản hai quyển nhỏ, mỗi quyển số ít là 64 trang, giá mỗi quyển 0$05.

Các ngài ở xa muốn lấy bản-xã gửi dần sách, xuất bản quyển nào gửi quyển ấy, thì xin cứ gửi cho 1$00 hay là 2$00 trước; khi nào tính tiền sách và tiền cước gần hết, bản-xã sẽ có thư báo trước để các ngài lại gửi thêm tiền lấy sách liên-tiếp mà xem.

Thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt. — Kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt (Diplôme d'études primaires franco-indigènes) đã có bảng đỗ từ sáng hôm nay. Những thí sinh vào vấn đáp chỉ hỏng có năm nam thí-sinh thôi, còn thì đỗ cả.

Danh sách như sau này:

Nữ ban: MMlles Nguyễn-thị-Ái, Phạm-thị-Bình, Ngô-kim-Bông, Phạm-thị-Chính, Tạ-thị Kía, Trần-thị-Liên, Phạm-thị-Lợi, Phạm-thị-Nhân, Ng-thị-Nhuận, Phó-thị-Sen, Trần-thị-Sinh, Trần-thị-Tuất, Nguyễn-thị-Thái, Nguyễn-thị-Thân, Lê-thị-Thọ, Ng-thị-Thơm, Trịnh-thị-Thu, Nguyễn-thị-Tòn, Đào-thị-Thương, Lê-thị-Vân.

Nam ban: MM Nguyễn-bá-Ao, Ng-trung-An, Lê-duy-Bích, Phạm-v-Cang, Hoàng-đình-Cân, Lê-văn-Cảo, Phạm-văn-Côn, Lương-đức-Côn, Phạm-v-Côn, Ngô-văn-Cơ, Phạm-văn-Châu, Nguyễn-kinh-Chi, Ngô-quang Chi, Ng đình Điệp, Nguyễn-văn-Đoan, Ng-đình-Dung, Nguyễn-hữu-Dang, Ngô thế Dương, Lâm huy Dương, Ng tu Du, Tạ-văn-Dương, Đặng-trần-Dương, Phạm-trọng-Đăng, Lê duy-Đô, Trần-văn-Đô, Lê-văn-Điết, Nguyễn-văn-Đinh, Nguyễn sĩ-Gi, Đặng-vũ-Giác, Nguyễn-văn-Giáo, Trần-mạnh-Hàm, Lê-tuấn-Huân, Nguyễn-quí-Han, Trần-v-Hanh, Phan-v-Hảo, Đào-trọng Hiền, Phạm-chí-Hiếu, Ng-quang-Hồ, Ng-văn-Hong, Trần-đình-Huyên, Đào-tất-Hùng, Nguyễn-khắc-Hưng, Lê-Kiêm, Nguyễn-đình-Kiên, Phạm-sao-Kỳ, Đặng-vũ-Kha, Phạm-gia-Khải, Nguyễn-đình-Khải, Trần-văn-Khanh, Auguste Nguyễn-Khanh, Nguyễn-đình-Khôi, Nguyễn-Khôi, Tạ-như-Khuê, Hoàng-văn-Khuê, Nguyễn-văn-Lâm, Nguyễn Lân, Nguyễn-văn-Lân, Nguyễn-văn-Liêm, Bùi-đăng-Lộc, Phan-nguyên-Mân, Nguyễn-văn-Mô, Đặng-đình-Nam, Hoàng-đình-Ninh, Trần-gia-Nông, Ngô-đăng-Nganh, Nguyễn-đức-Nghi, Tôn-thất Nghĩa, Nguyễn-văn-Nghĩa, Ng-duy-Nghiêm, Nguyễn-văn-Ngô, Lê-văn-Ngọ, Nguyễn-kế-Ngoan, Nguyễn văn-Ngu, Nguyễn-duy-Ngu, Đỗ-Nhương, Ngô-duy Oanh, Đỗ-ngọc-Oanh, Đỗ-ngọc Oanh, Trịnh-xuân-Pao, Trần-kiêm-Phan, Ng-xuân-Phong, Phạm-đức-Phối, Dương-tự-Phụng, Phạm-đức-Quang, Ng-trọng-Quảng, Hoàng-Quỳ, Nghiêm xuân-Sang, Phạm-văn-Sinh, Phùng-v-Tài, Vũ-duy-Tiên, Ng-ngọc-Tiên, Phạm-hoàng-Tín, Nguyễn-văn-Tình, Trần-như-Tinh, Trần lâm-Tô, Nguyễn-văn-Tôn, Lê-văn-Tư, Trịnh-văn-Tuất, Nguyễn-văn-Tuất, Trần-công-Tuất, Lê-hữu-Túc, Nguyễn-minh-Tùng, Bùi-v-Tuyết dit An, Nguyễn-bằng-Tuyết, Ng-v-Tu, Đặng-quang-Tu, Ng-v-Tước, Ng-cả-Tường, Ng-v-Thắng, Ng-v-Thích, Vũ-v-Thiệu, Ng-v-Thịnh, Ngô-vi-Thịnh, Lê-văn-Thịnh, Đỗ-đức-Thọ, Nguyễn-văn-Thông, Lê-oanh-Thụ, Đoàn-văn-Thu, Ng-xuân-Trác, Phạm-tấn-Triện, Ng-v-Trong, Trịnh-đình-Trụ, Vũ duy-Trung, Đào-văn-Trương, Mai-xuân-Văn, Đào đức-Vinh, Bùi-hữu-Vu, Đỗ-đức-Vượng, Ng-đức-Vỵ, Thái-duy-Yên.

Hạch bằng B. E. và bằng B E. P. S. — Sáng hôm nay đã bắt đầu hạch bằng Brevet Elémentaire và bằng Brevet d'Enseignement primaire Supérieur. Bằng trên có 47 nữ thí-sinh và 278 nam thí-sinh và bằng dưới có 37 nữ thí sinh và 300 nam thí sinh.

Luận Pháp-văn cả hai ban như sau này:

L'avarice Dites ce que vous en pensez. Appuyez votre jugement sur les lectures que vous avez pu faire.

Bài sử ký như sau này:

Quand et comment la Troisième République s'est-elle établie en France? Indiquer les principales difficultés du début et la manière dont elle fut surmontée (ne pas parler d'événements postérieurs à 1889).

Ngạch tòa sứ. — M. Hoàng-văn-Châu, tham-tá hạng ba tại tòa đốc-lý Nam-định, nay được nghỉ phép 3 tháng, lĩnh nửa lương.

Ngài ho dư?

Vậy nên lập-tức đến hiệu Bào-chế CHASSAGNE, Số 59 phố Paul Bert, Hanoi sẵn có thứ thuốc [illegible] khắc bệnh ho, [illegible], ho lao văn vân chóng [illegible]

Nên xem [illegible] của bản-hiệu ở trang thứ [illegible], nói về thuốc SIROP NOPAL.

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Dieu, toujours intérieur à l'homme, et réfractaire, lui la vraie conscience, à la fausse, défense à l'étincelle de s'éteindre, ordre au rayon de se souvenir du soleil, injonction à l'âme de reconnaître le véritable absolu quand il se confronte avec l'absolu fictif, l'humanité imperdable, le cœur humain inamissible, ce phénomène splendide, le plus beau peut-être de nos prodiges intérieurs, Javert le comprenait-il? Javert le pénétrait-il? Javert s'en rendait-il compte? Évidemment non. Mais sous la pression de cet incompréhensible incontestable, il sentait son crâne s'entr'ouvrir.

Il était moins le transfiguré que la victime de ce prodige. Il le subissait, exaspéré. Il ne voyait dans tout cela qu'une immense difficulté d'être. Il lui semblait que désormais sa respiration était gênée à jamais.

Avoir sur sa tête de l'inconnu, il n'était pas accoutumé à cela.

Jusqu'ici tout ce qu'il avait au-dessus de lui avait été pour son regard une surface nette, simple, limpide; là rien d'ignoré, ni d'obscur; rien qui ne fut défini, coordonné, enchaîné, précis, exact, circonscrit, limité, fermé; tout prévu; l'autorité était une chose plane; aucune chute en elle, aucun vertige devant elle. Javert n'avait jamais vu de l'inconnu qu'en bas. L'irrégulier, l'inattendu, l'ouverture désordonnée du chaos, le glissement possible dans un précipice, c'était là le fait des régions inférieures, des rebelles, des mauvais, des misérables. Maintenant Javert se renversait en arrière, et il était brusquement effaré par cette apparition inouie: un gouffre en haut.

Quoi donc! on était démantelé de fond en comble! on était déconcerté, absolument! A quoi se fier? Ce dont on était convaincu s'effrondrait.

Quoi! le défaut de la cuirasse de la société pouvait être trouvé par un misérable magnanime! Quoi! un honnête serviteur de la loi pouvait se voir tout à coup pris entre deux crimes, le crime de laisser échapper un homme, et le crime de l'arrêter! Tout n'était pas certain dans la consigne donnée par l'état au fonctionnaire! Il pouvait y avoir des impasses dans le devoir! Quoi donc! tout cela était réel! était-il vrai qu'un ancien bandit, courbé sous les condamnations, pût se redresser et finir par avoir raison? était-ce croyable? y avait-il donc des cas où la loi devait se retirer devant le crime transfiguré en balbutiant des excuses!

Oui, cela était! et Javert le voyait! et Javert le touchait! et non seulement il ne pouvait le nier, mais il y prenait part. C'étaient là des réalités Il était abominable que les faits réels pussent arriver à une telle difformité.

Si les faits faisaient leur devoir, ils se borneraient à être les preuves de la loi; les faits, c'est Dieu qui les envoie. L'anarchie allait-elle donc maintenant descendre de là-haut.

Ainsi, — et dans le grossissement de l'angoisse, et dans l'illusion d'optique de la consternation, tout ce qui eût pu resteindre et corriger son impression s'effaçait, et la société, et le genre humain, et l'univers- se résumaient désormais à ses yeux dans un linéament simple et hideux, — ainsi la pénalité, la chose jugée, la force due à la législation, les arrêts des cours souveraines, la magistrature, le gouvernement, la prévention et la répression, la sagesse officielle, l'infaillibilité légale, le principe d'autorité, tous les dogmes sur lesquels repose la sécurité politique et civile, la souveraineté, la justice, la logique découlant du code, l'absolu social, la vérité publique, tout cela, décombre, monceau, chaos; lui-même Javert, le guetteur de l'ordre, l'incorruptibilité au service de la police, la providence-dogue de la société, vaincu et terrassé; et sur toute cette ruine un homme debout, le bonnet vert sur la tête et l'auréole au front; voilà à quel bouleversement il en était venu; voilà la vision effroyable qu'il avait dans l'âme.

(à suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

(Tiếp theo)

Thiên-chúa thường-tại ở trong lòng người ta, Thiên-chúa là cái lương-tâm thật, bao giờ cũng phản-đối với cái lương-tâm giả; cái lẽ cấm cái lửa lòe ra không được tắt; cái lệnh truyền cho quang-tuyến phải nhớ đến mặt-trời; lặc-linh cái linh-hồn người ta phải công-nhận lấy cái tuyệt-đối thật những khi đối-diện với cái tuyệt-đối giả; cái nhân-đạo không thể mất đi được, cái lòng người ta không thể mất đi đàng nào được. cái hiện-trạng rực-rỡ đó, có lẽ là cái phép-lạ đẹp nhứt trong các phép-lạ xảy ra ở trong tâm-lý người ta, chẳng hay Javert có hiểu được hay không? Có thấu được chăng? Có vỡ ra được chăng? Hẳn rằng không. Nhưng mà cái vô-khả-giải quyết-nhiên đó, đè-nén vào đầu lão nặng quá, cho nên lão nghe như là nứt óc vỡ sọ ra vậy.

Phép-lạ ấy phần khiến cho lão thay hình đổi dạng đi thì ít, mà phần làm cho lão thấy đau-đớn thiệt-thòi thì nhiều. Lão uất-ức mà chịu nó. Lão thấy bấy nhiêu sự ấy xảy ra trong lòng, mà chỉ nghiệm ra được có một điều là không biết cư-xử ra làm sao. Lão nghe chừng như là từ đấy mà đi, thở ra thở vào nó bức-bối không được thảnh-thơi như cũ nữa.

Ở trên đầu có cái vô-khả-giải, lão xưa nay không quen như thế.

Từ xưa cho đến giờ, phàm cái gì ở trên đầu lão, thì mắt lão chỉ nom thấy nó bằng-phẳng, nhẵn-nhụi, giản-dị, thanh-khiết; không có cái gì là bí-nghĩa, không có cái gì là tối-tăm; không có cái gì là cái chẳng đã hiển-hiện ra rồi, đã xếp đặt ra đầu ra đuôi rồi, đã cột thành dây thành mớ rồi, đã tinh-vi, đã đích-xác, đã phân-biệt giới-hạn, đã khoanh tròn rào kín lại rồi; cái gì cũng đã định trước phòng trước cả rồi; luật-pháp đối với lão là một cái bình-diện; đứng ở trên không thể ngã được, đứng trước không thể choáng-váng chóng mặt. Javert tòng lai chỉ thấy những điều bí-nghĩa ở dưới mà thôi. Cái thất-thường, cái lệch-lạc, cái hỗn-độn mở ra như hang như hố cho ta có thể trượt chân lỡ bước vào được, đó là những điều duy chỉ gặp được ở các miền hạ-giới, ở những nơi ngụy-loạn, gian-phi, trong cái thế-giới những kẻ khốn-nạn mà thôi. Bây giờ Javert tự dưng ngửa mặt lên lại nom thấy một sự quái-gở: là vực sâu ở trên cao vậy.

Chết nỗi, sao đây! Tự dưng như nhà phá đổ, như súng mất cò, như máy tháo ốc! Biết cậy vào đâu bây giờ? Cái tôn-chỉ xưa nay mình hết lòng tin, tự dưng nó tan nó đổ!

Lẽ đâu! lẽ đâu cái chỗ hở-cơ trong áo-giáp của nhân-quần xã-hội mà lại bởi một thằng khốn-nạn nhân-từ lồ-lộ ra đó được à! Lẽ đâu một bậc quan-lại thanh-liêm khắc-trực như ta mà bỗng nhiên lại gặp cái ngã-ba khó rẽ, đi ra đàng nào cũng là phạm tội, tha người cũng tội, bắt người cũng tội ru! Vậy chẳng ra trong lệnh trên truyền xuống mà không chắc đã là ngay là phải ru! Vậy chẳng ra trong nghĩa-vụ mà cũng có những đường tắc-hậu ru! Lẽ đâu! Lẽ đâu bấy nhiêu điều lạ mà có thật được! Thật đấy ư, một thằng kẻ-cướp ngày xưa, đã can-phạm bao nhiêu trọng-án, mà giờ nó lại ngẩng được mặt lên, nó lại hóa ra người ngay người phải à? Sự ấy có thể tin được hay sao? Lẽ nào lại có được những cảnh-ngộ lạ-lùng, Pháp-luật mà phải vừa lui ra vừa ậm-à xin lỗi với một đứa phạm tội nở mặt nở mày!

Sự ấy có, thật như thế! Mà mắt Javert được nom thấy! Tay Javert được mó đến tận nơi! Chẳng những không thể chối cãi đi được mà lại còn phải dự một vai trong câu chuyện. Đó là những việc xác-thực. Những việc xác-thực mà đến được cái trình-độ xấu-xa lệch-lạc ấy thật là khả-kinh khả-cụ.

Giả sử cái thực-trạng trong nhân-sự mà biết thủ nghĩa vụ, thì thực-trạng chỉ nên hiện ra làm tang-chứng cho Pháp-Luật là phải mà thôi. Thực-trạng là do Thiên-chúa xui nên. Nếu vậy hư-vô chủ-nghĩa cũng từ trên cao mà xuống à?

Phàm người ta đến lúc lo-sợ, nhìn cái gì nó cũng nhỏ hóa lớn, mắt nom không thật nữa; bao nhiêu những điều khả-dĩ chế được, dằm được, chữa được cái lẽ kinh-hoảng của lão, khi ấy che lấp đi đâu cả; xã-hội, nhân-loại, vũ-trụ từ đây đối với mắt lão nó thành ra như một khối lờ-mờ, hình-thế rất là giản-dị mà rất là ghê-gớm vậy, cho nên lão vẫn cứ ngơ-ngác mà tự-vấn rằng: — Vậy ra hình-phạt, vậy ra những lẽ phán-đoán xong rồi, vậy ra cái thế-lực của luật-phép, vậy ra những việc quyết-nghị của các tòa tư-pháp, các quan thẩm-phán, chính-phủ, việc xét tìm, việc trừng-trị, cái lẽ công-chính của nhà-nước, cái công-lý của Pháp-luật, cái yếu-lý của chính-quyền, bao nhiêu những định-lý làm mối-dường cho việc trị-an cho trật-tự xã-hội, cái chủ-quyền của quốc-gia, cái công-lý và cái lẽ phải tất-nhiên ở trong quốc-pháp, cái tuyệt-đối của xã-hội, cái chân-lý công-nhiên, bấy nhiêu thứ chẳng qua là đống gạch vỡ, đống rác, vứt hỗn-độn; cho đến a đây là Javert, là kẻ đi săn đi rình cho Nghĩa Trật-tự, là một kẻ rất thanh-liêm ở trong bộ cảnh-sát nhà-nước, là cái lẽ-trời hiện-hình ra làm con chó cho xã-hội, cũng đã bị thua bị đè ngửa xuống đất rồi; mà ở giữa cái cảnh tồi-tàn vong-bại đó, đứng sừng-sững một người, đầu đội cái mũ xanh của đứa tù-tội, mà trán nảy hào-quang rực-rỡ. Trí-khôn của Javert khi ấy đã đến cái trình-độ long-lở như vậy; bỗng mắt nhìn thấy một cuộc mộng-kiến mê-ảo ghê-gớm lạ-lùng.

(Còn nữa)

Khảo về y-học cũ của ta

Cẩm-nang trích lục

Ấu khoa

Chẩn đậu môn

(Tiếp theo)

Hiện điểm chứng hậu

Phúc thống

Đậu khi ngăn [illegible] ở tràng vị (tràng là ruột, vị là dạ giầy), mới sinh phúc trướng, thậm chí phát xuyễn (thở gấp) phát quyết (chân tay lạnh) mà sang chẩn (đậu) thì không có huyết sắc, hoặc biến tía đen đó là chứng hậu rất nguy kịch. trị nên thăng phát giải lợi, nếu phúc trướng mà đại tiện bí, là tì nhiệt thì nên tả, phúc trướng mà tiểu tiện sáp (nước giải đỏ) là vị nhiệt thì nên lợi, phúc trướng mà tiết tả dẻo khát, thở gấp, chỉ thể mỏi mệt, chân tay lạnh, và hay lợm khan, là tì vị hư hàn, thì nên ôn bổ, phúc trướng mà thân nhiệt, (nóng sốt) mạch sác, đại tiện không thông, phiền táo (dẫn dọc) xuyễn (thở gấp) khát, mặt đỏ như gấc, nói mê lèm nhèm là nhiệt độc ủng át, thì nên hạ, phúc trướng mà trong ruột sôi reo réo, tiện lợi, mạch vi, chân tay lạnh, ăn kém là âm dương bất hòa, thì nên dùng phương tễ ôn noãn để công thác, phúc trướng mà sắc mặt vàng, đại tiện đen, phiền táo, xuyễn, khát, là tì vị có huyết ứ, thì trong phương tễ thanh nhiệt lương huyết gia đào nhân hồng hoa, nếu phúc trướng mà mắt nhắm, thần hôn, miệng thở hơi sâu, thì khí huyết ly, bất trị.

Thất huyết

Đậu là hỏa tà mà huyết tùy hỏa động, cho nên mới chảy dàn dụa khác thường, dương mạch thương thì huyết trào lên mà chảy ra đường miệng, đường mũi, âm mạch thương thì huyết chảy xuống mà chảy ra tiện môn, niệu môn, dương mạch âm mạch cùng thương, thì huyết vừa chảy lên vừa chảy xuống chảy ra đường miệng, đường mũi, và tiện môn, niệu môn, hoặc tiết ra xung quanh khe nốt đậu cũng có.

Huyết chảy ra đường miệng gọi là thổ huyết, thóa huyết, khái huyết, khạc huyết, huyết chảy ra đường mũi gọi là nục huyết, huyết chảy ra tiện môn gọi là tiện huyết, huyết chảy ra niệu môn, gọi là niệu huyết, huyết chảy ra xung quanh khe nốt đậu, gọi là phu nục, trong bấy nhiêu chứng thất huyết, duy có chứng tị nục là khả trị, còn là hoại chứng cả.

Báo điểm tam chiêu thuận nghịch hiểm

Thuận chứng vật trị

1· Nóng sốt ba bốn ngày rồi báo đậu đó là một chứng thuận.

Lời giải

Nóng sốt ba bốn ngày rồi mới báo đậu, thì đậu tất hi sơ, vì khí huyết xung mà độc ít, khác nào đóm lửa cháy nhỏ, chứ nóng sốt chỉ nửa ngày một ngày mà báo đậu ngay, thì đậu tất chù mật, vì khí huyết xung mà độc nhiều, khác nào đuốc lửa cháy to,

2· Đậu báo chỉ có một nốt và tròn gọn to phồng, đó là hai chứng thuận.

Lời giải

Đậu báo chỉ một nốt và tròn gọn to phồng thì đến khi xuất tề đậu tất hi sơ, chứ đậu báo năm bảy nốt liền nhau mà lép kẹ, thì đến khi xuất tề đậu tất chù mật.

3· Đậu báo mà mắt không quầng, môi không vều, mép không sám đen, cơ nhục không phù thũng, đầu cổ không mỏi, đại tiểu tiện như thường, đó là ba chứng thuận.

4 Đậu mọc thưa nốt mà nốt nào riêng ra nốt ấy, chứ không liên tiếp nhau, hoặc mình mẩy nốt mau như chát, mà diện bộ (mặt) và hạng cảnh (cổ) cùng là hung (trước ngực) bối (sau lưng) thưa nốt, là bốn chứng thuận.

Lời giải

Đậu mọc thưa nốt mà nốt nhớn nốt nhỏ phân minh, thì phương tễ thác lý giải biểu nên dùng ít, bằng đậu mọc mau nốt mà nốt nhớn nốt nhỏ mơ hồ, thì phương tễ thác lý giải biểu nên dùng nhiều. không thì đậu tất hãm phục, (chìm lép) dạng phát (ngứa) tháp (không dương) bất trị.

5· Đậu thuần một sắc, chứ không hỗn tạp sắc đỏ sắc tía hoặc trắng, đó là năm chứng thuận.

6 Nóng sốt ăn tảo, nhưng khi báo đậu thì không ăn thế nữa, đó là sáu chứng thuận.

Lời giải

Đậu hiện điểm mà ẩn thổ, vẫn không chỉ, là vị bại không thể khu trục kiên độc. (kiên độc tức là đậu độc).

7· Đậu mọc mà tinh thần thanh sảng, mắt sáng, môi lợi hồng nhuận, đó là bẩy chứng thuận.

8· Đậu mọc lọt đọt hai ba lớp, song đến ngày thứ ba lòng bàn tay lòng bàn chân mới hiện điểm, đầu mặt và trước ngực sau lưng thưa nốt, mà nốt nhớn nốt nhỏ nốt nào cũng chắc mẩy, căn khỏa hồng vựng, buổi sáng buổi tối nhớn trông thấy, đó là tám chứng thuận.

9· Thoạt tiên đậu báo ở những chỗ da bó sát xương mà thưa nốt, đó là chín chứng thuận.

Lời giải

Đậu báo ở những chỗ da bó sát xương thì tốt, nhưng đầu chan là chỗ da sát xương mà báo đậu lại không hay, vì là độc khí vọng tham dương vị còn những chỗ da thịt nhẫn nơi mà đậu báo chù mật là chứng hậu ác hiểm, thì không phải nói.

(Còn nữa) Phùng-năng-Tĩnh

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ
CŨNG CẦN PHẢI BIẾT?

Một quyển sách có 3 đạo nghị định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:
1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*
2° *Việc khẩn đất ở miền trung du và thượng-du Bắc-kỳ.*
3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*
Mỗi quyển . . . . . . 0$15
Tiền cước thường . . . 0.05
Tiền cước Recommandé thêm . . . . . . 0.[illegible]
Thư và mandat gửi cho:
M. Lê-[illegible]
61-63, Rue du Coton
HANOI

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài [illegible]

PHARMACIE MONTÈS
TONIQUE TONKINOIS

2$25
Rượu Bồ-Đào
Các Quan Cũng Nhận Là Tốt Nhất

Những kẻ khốn-nạn từ đầu, đã in thành mười hai quyển, một bên chữ Pháp một bên Quốc-văn, bán giá như sau này:

Phần	Quyển	Số trang		Giá bán
Phần thứ nhất	Quyển I	223	trang, bán	0$80
	» II	203	—	0 45
	» III và IV	1[illegible]	—	0 38
	» V và VI	1[illegible]	—	0 48
	» VII và VIII	[illegible]	—	0 66
Phần thứ hai	Quyển I	213	trang, bán	0$45
	» II và III	237	—	0 60
	» IV, V và VI	275	—	0 60
	» VII và VIII	231	—	0 50
Phần thứ ba	Quyển I II và III	251	trang, bán	0$55
	Quyển IV, V, VI và VII	299	—	0 65
	Quyển VIII	305	—	0 65

Ở xa đính thêm tiền cước, mỗi quyển . . . . 0$20
Cả mười hai quyển gửi làm một gói, tiền cước 1 00

Thân thể người ta có những chất gì?

Mới đây ông G. Bertrand tại Khoa-học Hàn-lâm-viện nước Pháp nhân khảo về thân thể loài người, có viết một bài nói về các chất cấu-tạo nên mình người ta đại khái như sau này:

Tất cả các cơ-thể trong mình người ta, gồm kể cả xương, cả răng, đều có chất nước ở trong cả. Số nước ấy nhiều ít thế nào là tùy từng cơ-thể một, cũng tùy mỗi tuổi mỗi khác và tùy từng người. Người mới thốc lớn lên thì trong mình có từ 58 đến 63 phần trăm nước, nghĩa là tính trung bình độ 60 phần trăm. Nếu ta xét nhận ra rằng nước là khinh-khí và dưỡng-khí hợp lại mà thành ra; trong nước có 11 phần khinh-khí và 89 phần dưỡng-khí, thì ta có thể tính ngay ra rằng trong 100 kilogrammes thân-thể người, có gần 6 kgr. 7 chất khinh-khí và 53 kgr, 3 chất dưỡng-khí, hợp lại thành chất nước.

Vậy trong thân-thể người ta, ngoài 60 phần trăm chất nước ra, thì còn 40 phần trăm nữa là chất gì? — Xét qua loa cũng biết là còn có chất than nữa. Nếu đem đốt thịt ra thì sẽ thấy những thớ thịt bị lửa đốt hóa ra thế nào: những hơi nước và những chất hơi tỏa ra nhiều lắm; đoạn ít lâu thấy có chất chảy ra có chất nhựa đen đen, giống như chất than đá: Ấy chính là cái chất than trong mình người đấy, nghĩa là một chất thuần thị hồ bằng chất than.

Những chất hơi và chất hơi nước nói trên kia, đem phân chất ra thì thấy có chất khinh-khí, dưỡng-khí và than khí như đã nói ở trên, lại có cả chất đạm khí nữa. Ngoài bốn chất đó, thì trong những chất hơi và hơi nước ấy, lại thấy có cả chất lưu-hoàng và chất lân nữa.

Các chất ấy ở trong thân-thể người ta không phải là đứng biệt lập riêng từng thứ một đâu; chất này dung-hợp với chất khác thành ra chất mỡ, chất *albumine*, chất *glycoène* cùng là các chất khác nữa gọi là các cơ-thể.

Nếu cứ đốt mãi thì cái chất than dần dần hết đi, chỉ còn lại chất gio trắng thôi, đó là do ở xương mà ra.

Trọng-lượng của chất gio ấy cứ người mới thốc lớn lên thì được độ 45 phần trăm cái trọng-lượng của thân thể người.

Chất gio ấy lại rất phiền tạp lắm, trừ là những chất hơi đã bay lên và chất đã chảy rồi. Trong chất ấy, không những người ta thấy có ít nhiều than, chất lân, chất lưu-hoàng, hợp với chất dưỡng khí thành ra chất *carbonates*, chất *phophates* và chất *sulfates*, người ta lại còn thấy nhiều chất kim-loại lẫn vào nữa, như chất *calcium*, chất *magnésium*, chất *potassium*, chất *codium* và chất sắt. Chất sodium hầu hết là dung-hợp với chất *chlore*, tức là chất muối thường ăn vậy.

Tôi đã thử xét xem mỗi chất ấy bao nhiêu hợp lại thành cái bộ máy con người thì tôi thấy những số như sau này:

Dưỡng-khí	62,81	phần trăm (°/₀)	;
Than khí	19,37	»	;
Khinh-khí	9,31	»	;
Đạm-khí	5,14	»	;
Chất vôi	1,38	»	;
Chất lưu-hoàng	64	»	;
Chất lân	0,63	»	;
Chất sodium	0,26	»	;
Chất Potassium	22	»	;
Chất Calore	0,18	»	;
Chất Magnésium	04	»	;
Chất sắt	0 005	»	;
Tổng cộng:	99,985	»	

Cứ xem như trên kia thì trong 100 kilogrammes cơ-thể người có gần tới 1.400 grammes chất calcium. Chất calcium ấy hầu hết là ở trong xương, trong răng, vì thế nên xương và răng hóa ra cứng; bởi vậy người ta chữa bệnh mềm xương, bệnh gầy còm, thường dùng chất phospho-calcique. Xem trong bảng ấy, lại thấy trong thân thể người ta có đến mấy trăm grammes chất chlore và chất sodium nữa.

Mấy năm gần đây, người ta lại tìm tòi biết rộng ra về mọi chất trong cơ thể loài người. Cứ xem như những con số tìm ra ở trên thì tất cả mọi chất ấy mới được có 99.985 phần trăm, chứ chưa được cả 100 phần trăm; cứ như mọi sự phân chất tối tân, thì số thiếu ấy tức là những chất brome de l'iode, chất silicium, chất aluminum, chất manganèse, chất kẽm, chất đồng, chất kền và cả chất thạch-tín nữa. Tất cả các chất ấy không được hơn mấy grammes, vậy mỗi chất chỉ có một phần rất ít, có chất chỉ được vài milligrammes mà thôi.

Những chất ấy, cũng như chất sắt, rất quan hệ cho sự hành động của các cơ-thể. Người ta đã có thể xét biết tách-bạch mỗi thứ quan hệ là thế nào.

Cơ thể người ta hành-động xấu hay tốt, sức lực ta mạnh hay yếu, thân thể ta yếu hay thọ là tùy ở như trong đồ ăn ta ăn có các chất đó hay không; điều đó tự đầu thế-kỷ này không ai còn hồ nghi gì nữa. Khoa hóa học về sinh vật phát minh ra được những cái mối quan-hệ mới của động vật với khoáng-vật như thế, thật là mở được cái nhỡn-giới mới cho khoa cơ-thể học, khoa vệ-sinh về cái đồ ăn uống và khoa y học vậy.

D. P. D.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Nghĩa bè bạn

(Tiếp theo)

Lại nói đến vợ Bảo-An là Trương-thị cùng với đứa con thơ khổ sở lênh đênh, trọ ở Tụy-châu, lúc trước thì còn có đôi ít người nghĩ đến Trương-thị là vợ ông huyện úy cũ, mà chu cấp cho đôi ít, vài năm sau tuyệt nhiên chẳng thấy âm tin chồng đâu, không ai chu cấp cho nữa, trong nhà lại không có của, ngoài mười năm giời, cơm không đủ ăn, áo không đủ mặc, mẹ con đói rách nheo nhóc lầm than có mấy chiếc áo cũ, đem bán lấy tiền đi đường, dắt đứa con thơ mười một tuổi định đến Diêu-châu tìm chồng, đường đất xa xôi, đi tới đâu, ngủ đỗ đến đấy, mỗi ngày chỉ đi hai ba mươi dặm mà thôi. Một hôm Trương-thị đi đến địa giới Nang-châu, thì lương đi đường đã hết sạch cả, cơ hồ phải đi hành khất, song lại nghĩ xưa nay là con nhà danh giá, mà nay hành khất, thì hổ thẹn quá chừng, không còn mặt mũi nào nữa, thà rằng chết quách cho xong, nhưng nếu chết đi, thì để con thơ cho ai nuôi hộ. Hai mẹ con ngồi nghỉ ở dưới núi Điều-mông, nghĩ vơ nghĩ vẩn không biết tính thế nào cho khỏi nỗi cơ hàn, bất giác bật ra tiếng khóc to rất là đau đớn. Chợt có ông quan người họ Dương tên là An-Cư, mới được bổ làm Đô-đốc Diêu-châu (thay Lý-Mông đã chết) khởi hành tự Trường-an đi nhậm chức, đường qua sườn núi Điều-mông, nghe thấy tiếng người đàn bà khóc đau đớn thảm thiết, liền dừng xe ngựa lại, gọi người đàn bà đến, hỏi can cớ làm sao.

Trương-thị dắt đứa con thơ lại khóc nức khóc nở mà thưa rằng:

— Thiếp là vợ Ngô-bảo-An trước làm Huyện-úy Tụy-châu, Ngô-bảo-An thương người bạn tên là Quách-trọng-Tường bị hãm vào tù ngục ở bên Man, bèn bỏ quan đi buôn, cố chí mua lấy nghìn tấm lụa để định chuộc lấy Quách-trọng-Tường về nước, toại thành hơn mười năm nay, bỏ cả vợ con, không thông tin tức, mẹ con thiếp bần khổ, không biết nương dựa vào đâu, thiếp dắt con đi tìm chồng, đường xa lương hết, khổ sở vô cùng, không thể nào nín tiếng khóc được.

Dương-an-Cư nghe nói khen rằng:

— Ngô-bảo-An thật là nghĩa-sĩ. Vì ta vô duyên nên không quen biết.

Đoạn lại bảo Trương-thị rằng:

— Phu-nhân cứ an tâm, không phải lo nữa. Tôi đây mới được bổ làm Đô-đốc Diêu-châu, nay đi nhậm chức, mai kia tới quận, sẽ sai người đi tìm Ngô-bảo-An về cho. Phu nhân không có tiền lộ phí, thì tôi chu cấp giúp, cứ chịu khó đi đến một sung chạm nữa, vào nhà trọ ở đấy nghỉ, tôi sẽ sai người đem tiền đến giúp.

Dương-thị nghe nói thôi khóc, lễ tạ, Dương Đô-đốc lại đánh xe đi nhanh như bay, hai mẹ con Dương-thị dắt nhau đi sau. Dương Đô-đốc đi xe đến sung chạm, giao tiền cho người cai chạm, dặn bảo phải chờ đến nàng Dương-thị đến, tỏ bản lai lịch mà đưa tiền cho, và phải dọn riêng một nơi nhà trọ, cho mẹ con nàng Dương-thị vào nghỉ, mà cung cấp cơm nước cho tử tế. Sáng hôm sau Dương Đô-đốc lên xe ngựa đi sớm. Người cai trạm vâng mệnh quan Đô-đốc đưa cho Dương-thị một trăm bạc làm tiền lộ phí, Dương-thị nghỉ ở cung chạm một đêm, sáng hôm sau người cai trạm thuê xe cho Dương-thị về Diêu-châu.

Dương-an-Cư đến Diêu-châu vào dinh Đô-đốc nhậm chức xong, liền sai người đi khắp các nơi tìm Ngô-bảo An. mọi kẻ công sai đi tìm luôn bốn ngày, mới thấy Ngô-bảo-An, đưa vào trong dinh Đô-đốc. Dương Đô-đốc thấy Ngô-bảo-An lấy làm mừng rỡ nói rằng:

— Tôi nghe cổ nhân chơi với bạn nghĩa cùng sống thác, nay thấy túc-hạ cư xử với bạn có nghĩa, cũng chẳng kém gì cổ nhân. Phu-nhân nhà túc-hạ đưa con đi tìm, hiện nay còn ở ngoài nhà trọ. Vợ chồng xa cách đã hơn mười năm, túc hạ hãy nên ra ngoài nhà trọ thăm vợ con nói chuyện hàn huyên đã. Cần dùng đến bao nhiêu lụa, tôi sẽ giúp cho.

Bảo-An nói:

— Bẩm Đô-đốc, chúng tôi cư xử hết lòng với bạn, là cái phận sự của chúng tôi phải nên như thế, có lẽ nào dám phiền lụy đến ngài.

Dương Đô-đốc nói:

— Tôi mộ túc-hạ là người có nghĩa nên muốn giúp cho thành sự.

Bảo-An nói:

— Cảm ơn Đô-đốc là người cao nghĩa, ngài có lòng giúp, tôi không dám từ, số lụa một nghìn tấm định mang đi chuộc, chỉ còn thiếu có một phần ba, xin Đô-đốc làm ơn giúp cho ngay, để tôi mang lụa sang bên Man chuộc lấy bạn về đã, sau sẽ thăm vợ con cũng chưa muộn gì.

Dương-an-Cư bèn mượn tiền công khố mua thêm bốn trăm tấm lụa, giao cho Bảo-An, lại cho mượn xe ngựa để vào Man-động chuộc lấy Trọng-Tường về.

Bảo-An mừng rỡ, lễ tạ Dương Đô-đốc, lĩnh lấy bốn trăm tấm lụa, cùng với số lụa của mình mua trước nữa là một nghìn một trăm tấm, chở lên xe mang sang giợ Man để chuộc Trọng-Tường.

(còn nữa) Thạch-Bằng, dịch thuật

MÁU XẤU SANH RA NHIỀU CHỨNG BỊNH

Sự đau ốm của loài người cũng bởi máu me không được tinh khiết và đầy đủ.

Bịnh đau lắt léo nó làm cho mình hại nhiều.

Như bị mụn nhọt, bịnh ngoài da, đau nhức khi nào mà cái nhân trung nó khẩn vào trong lắt léo, nó làm cho nhức nhối khó chịu, nó lại sanh ra nhiều chứng bịnh khác.

Nhiều khi trong cái bịnh đau lắt léo đó, nó sanh ra bịnh dau trĩ, mấy chứng bịnh kể trên đó thì cũng nhờ thứ thuốc: *DÉPURATIF RICHELET*.

Nó sửa máu lại thông lưu cho đều, nó cứu đã muôn người rồi được mạnh, cũng nhờ bởi thuốc: *DÉPURATIF RICHELET*.

Hễ uống nó vào sự đau nhức đều tan mất.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỉ trừ tại nhà thuốc chánh của ông L. Solirène ở ngang nhà hát tây, Saigon.

Nếu rủi mà hết thì gởi ngay qua hãng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6 Rue de Belfort, BAYONNE (Basses-Pyrénées).

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

Mỗi dòng chữ 0$10 một lần

Nhà đất bán

([illegible])

Muốn bán một khu đất 200 thước vuông tây ở phố Bạch-mai giá rất rẻ.
Hỏi M. Nguyễn-văn-To[illegible] 58 phố hàng Trống, Hanoi, sáng từ 7 giờ [illegible] giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.74[illegible]

Xe ô-tô

(Automobiles)

MUỐN BAN:

Xe ô-tô Renault, 10 mã-lực, rất tiện cho những người đi du-lịch; săm còn tốt; có hai bánh để thay đổi, có hòm đựng đồ vặt tiện cho việc đi xa, có hòm đựng những đồ phụ-tùng. Xe rất tốt, giá 1.500$00. Hỏi tại: M. Houllier, 30, Phố hàng Bài, (Bd Đồng-khánh). 7.169

Bán xe ô-tô « Delage » 11 mã-lực, 6, 7 chỗ ngồi, còn mới, chạy rất ít, đồ phụ rất nhiều. Hỏi tại: M. Laforge, Pépinières, Hanoi. 7.373

Muốn bán xe ô-tô « Peugeot » 14 mã-lực kiểu 1923, 7 chỗ-ngồi, chạy còn tốt lắm. Dùng để đóng xe vận tải thường, thì tốt lắm.

Hỏi tại quan Đốc-tơ Sarraillé, đường Félix Faure, Hanoi. 7.402

Xe-đạp, xe mô-tô

(Vélos, motos)

BÁN XE ĐẠP

Muốn bán một cái xe đạp hiệu *Daring*, khung lối *Course*, hãy còn tốt nguyên. Định giá 25 $. Hỏi M. Cầu ở nhà báo. 7.393

Mất đồ hẹn thưởng

(Perdus)

Kính tặng **20$00** cho người nào đem lại trả con chó cái Fox mà tôi đã *để lạc*. Chó sắc trắng, tai bên phải vá đen. Mme Pourquier, 20, Rue des Teinturiers, Hanoi. 7.411

Lạc con

(Mục này đăng không lấy tiền)

(Enfants égarés)

Tôi có một đứa em ruột, một đứa em họ và một đứa cùng ở xóm không biết chúng nó đi đâu hay là có người nào giỗ giành chúng nó đi mất từ hôm 28 tháng 5 tây đến giờ chưa thấy về. Hình rạng chúng nó như thế này:

1 đứa mặt choắt và đen.
1 đứa dầy dà mà mắt hơi hiếng.
1 đứa mặt trái xoan hơi đen.

7.406

Tên tôi là Lê-văn-Bát ở phố Hữu-Mỹ số nhà 21, tỉnh Sơn-tây, tôi có thằng con 15 tuổi, người đậm-đà, mất một mí, có cái xẹo ở cổ, nó đi tự 13 tháng 3 năm nay, tôi thì già cả, không lấy tiền đâu đi tìm, vậy cúi xin các ông các bà thấy cháu ở đâu hay đã thương cháu mà nuôi cháu, xin cho tôi biết tôi xin lại tạ ơn tận nhà kẻo tôi già cả mà vì sự cháu đi thành tư-lự.

Lê-văn-Bát
Rue Hữu-Mỹ N. 13
à Sontay

7397

Tên tôi là cả Sĩ ở phố hàng Quạt số nhà 53 nhờ quý báo làm ơn đăng cho bài lại cảo như sau này:

Nguyên tôi có một đứa con giai sinh mới được mười tháng. Hôm mồng một tháng tư Annam này, tôi có nuôi một đứa ở con giai, năm nay nó chừng độ mười bốn mười lăm tuổi để ẵm con tôi được hôm trước đến hôm sau là mồng hai thì nó ẵm con tôi đi đâu mất, không về nữa. Tôi đã đi tìm và kêu cầu bết mọi nơi mà không thấy. Vậy nhờ quý-báo đăng lên báo cho, hoặc ông bà nào thấy nó ở đâu làm ơn mách bảo cho thì tôi xin cảm tạ vô cùng và tiền phí-tổn bao nhiêu tôi xin chịu chu tất.

Tôi xin kể hình tích đứa bé ấy như sau này: Người nó béo, trên đầu thì hiện có mấy mụn chốc còn bôi phẩm sanh, ở trán nó có một cái lỗ khoáy. Khi bị đứa ở ấy ẵm đi thì nó mặc cái áo vải phin mùi nâu. 7.398

Lạt vặt

(Divers)

CHÓ LẠC

Tôi có con chó « Lài », bốn chân, và bụng đốm vàng. Trên hai mắt có hai điểm vàng như mắt giả. Ngày 28 Mai 1928, chạy ra phố lạc không về nữa. Ông bà nào bắt được làm ơn cho tôi chuộc.

Xin viết thư cho M. Vũ-Đình-Chúc
Secrétaire de la Sûreté,
5, phố Ngõ Trạm mới, Hanoi

7.399

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

([illegible])

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình [illegible] bản-quán không [illegible] con-niêm [illegible]

MỚI TÁI BẢN

QUỐC-VĂN GIÁO KHOA THƯ

Lớp Dự-bị

Giá bán 0$12

Bán buôn và bán lẻ xin viết thư cho
M. BÙI-XUÂN-THÀNH
Quản-lý nhà in Trung-Bắc tân-văn, 61-63, Phố hàng Bông. -- Hanoi

Số 1

Nhi-nữ anh-hùng

DOÃN-KẾ-THIỆN dịch thuật

HỒI THỨ NHẤT

Dạy con trẻ theo nền thi lễ
Chiếm bảng vàng giả nợ bút nghiên

Chuyện *Nhi-nữ anh-hùng* này nguyên là một cái công-án xảy ra ở Bắc-kinh về hồi cuối đời vua Khang-hi, đầu đời vua Ung-chính nhà Mãn-thanh bên Tàu. Nguyên có một người họ *An*, tên là *Học-hải*, hiệu tự là *Thủy tâm*, vốn là dòng dõi một nhà khoa-hoạn có tiếng ở Bắc-kinh. *Học-hải* dẫu được nối theo cái thế tước của ông cha, nhưng có chí tự mình làm lấy khoa danh, để làm bước tiến thân ra đời giúp nước. Vì có cái chí như thế, nên lưu tâm về nghiệp học, ngày đêm nấu sử sôi kinh, chẳng bao lâu mà thành được là người kiến thức rộng, có cái sức học vẫn hơn người. Năm ngoài hai mươi tuổi thì đỗ cử nhân, tưởng rằng đường mây muôn dặm, từ đây nhẹ bước thênh thênh, ngờ đâu tạo hóa ghen người, đã rộng cho lấy chữ tài, lại khắt khe về chữ mạng.

Vì vậy nên mấy lần thi hội, dù gắng sức đua tài, mà không sao đỗ được tiến-sĩ, mãi đến năm ngoài bốn mươi tuổi vẫn y-nhiên là một vị hiếu liêm già.

Phu-nhân là họ Đông, vốn cũng là một vị khuê tú, con nhà thế gia, tính tình hiền huệ, tướng mạo đoan trang, các việc nữ-công đều rất là sành sỏi, việc gia đình đều do một tay phu-nhân cán đáng, thực là một người nội-trợ hiền của ông *An-hiếu liêm* vậy.

Hiềm nỗi vợ chồng đã già, con cái lại hiếm, phu-nhân trước có sinh mấy lần đều không được cả, mãi đến năm ngoài ba mươi tuổi, mới sinh được một vị công-tử. Công-tử tướng-mạo khôi ngô, thông minh lanh lợi, trai già sinh ngọc, hai vợ chồng rất lấy làm quí yêu. Vì công-tử da dẻ trắng trẻo, nên khi mới sinh ra, gọi tên là *Ngọc-cách*, lại đặt tên một là *Ký*, biểu tự là *Thiên-lý*, biệt hiệu là *Long-môi*, đặt cho công-tử những cái tên hay ấy là có ý mong mỏi cho công-tử sẽ làm nên được cái công nghiệp lừng lẫy hơn đời, như rồng thiêng bay cao trên chín từng mây, ngựa ký chạy nhanh trên con đường nghìn dặm vậy. Năm lên năm tuổi, *An-hiếu-liêm* dạy nhận chữ tập viết, năm mười ba tuổi, đã học hết ngũ kinh tứ thư, lại có tài về văn thơ, mỗi bài làm ra đều là lời lời châu ngọc, hàng hàng gấm thêu, ai xem cũng lấy làm kính phục lắm. *An-hiếu-liêm* thấy con có tài học như thế, lấy làm vui lòng. Qua hai năm sau, công tử vừa mười lăm tuổi, gặp kỳ viện-khảo, *An-hiếu liêm* cho công-tử đi ứng khảo, được đỗ đầu, hai ông bà lại càng lấy làm vui vẻ lắm. Từ đó *An-hiếu-liêm* liền hết sức đốc thúc công-tử dùi mài về nghiệp khoa cử. Bây giờ công-tử đã đến tuổi trưởng thành, lại càng ra vẻ ôn-văn nho nhã lắm. Nhưng công tử chỉ sinh hoạt ở trong vòng tôn-qui, ngày ngày ngoài những lúc hầu hạ mẹ cha, tai chỉ quanh quẩn có lũ con đỏ vú già, dùng để hầu hạ, không bao giờ được ra đến ngoài đến ngay cổng nhà mình, cũng không mấy khi ra đến, chỉ một đôi khi theo mẹ cha đến các nhà thân thích để chơi thăm trong chốc lát mà thôi. Vì công-tử sinh hoạt ở trong vòng tôn qui như thế, nên mỗi khi nghe ai nói đến những câu chuyện gì ở bên ngoài, đến cứ ngơ nghẩn không hiểu ra làm sao cả, nhất là những khi mấy người nào cử động tục tằn, nói năng thô lỗ, thì công tử tía tai đỏ mặt cho là phường hạ tiện không muốn nhìn và không muốn nghe, lại đôi khi công tử thấy đàn bà con gái xa lạ ở đâu đến thì rụt rè e lệ, ra ý thẹn thò, thực không khác gì một người con gái ở kín trong nơi khuê các vậy.

Nhà *An-hiếu liêm* lúc ấy dẫu không được giàu có lắm như các đời ông cha ngày trước, nhưng cũng được mấy cái trang và mấy cái nhà làm sản nghiệp, nhờ có Đông-phu-nhân trông nom săn sóc, nên cũng đủ ăn tiêu được đoạn tháng qua ngày. Cái nhà cũ của *An-hiếu liêm* ở về miền cửa Bật-áp về phía sau cửa đông-thành, nguyên là cái nhà của vua ban cho ông tổ ngày xưa, bên trong bên ngoài có hơn trăm gian phòng, nhưng về sau cụ thân sinh ra *An-hiếu liêm* nhân khi tuổi già lại thích được ở nơi tĩnh mịch, vả lại nhà có ít người, không muốn ở nơi rộng rãi như thế, liền đem cho mấy người trong họ thuê ở, rồi đem gia quyến đến ở một cái vườn trong thôn Song-phượng ở về miền Tây-sơn. Thôn ấy phong cảnh rất đẹp, người ta nói rằng trước kia vì có người trông thấy hai con chim phượng rơi xuống cái đầm nái tại miền ấy, rồi có trăm thứ chim bay xuống vây họp chung quanh, nên mới đặt tên thôn gọi là Song-phượng. Thôn ấy nguyên là đất của nhà họ *An*, đến đời cụ thân sinh ra *An-hiếu-liêm*, liền chọn lấy một nơi đất tốt ở trong thôn ấy, làm một cái vườn, dựng lên một cái nhà thờ nhỏ ba gian để thờ gia tiên, ông cụ nghĩ con cháu ngày sau nếu người nào đạt phận làm nên quan thì đã đành; bằng không thì cứ giữ lấy cái vườn ấy mà cày cấy giồng giọt để làm cái lương ăn học, cũng không đến nỗi đói rét nào. Truyền đến *An-hiếu-liêm* được giữ đó làm gia sản. *An-hiếu-liêm* tính người vốn điềm đạm, lại vì nỗi đường công danh lận đận, nên đối với việc đời, có ý chán nản, yên phận ngày ngày ở trong vườn trông nom cơ nghiệp, và dạy con đọc sách, lúc nào nhàn rỗi lại uống rượu nồng, xem hoa nở, nếu không có việc cần cấp thì không bao giờ lại bước chân đến chốn Tràng-an là nơi mua danh cầu lợi ấy. *Đông-phu-nhân* thì hết sức cần kiệm trị nhà, không bao giờ phải lo túng thiếu, còn công tử ngày đêm chăm chỉ học tập, chỉ cần sao tới một khoa mà có thể thành danh được ngay, nên không để ý gì đến việc ở bên ngoài cả, đều phó thác cho mấy người bộ già trông nom. Lại có một người bộ gia riêng để hầu hạ công-tử, họ *Hoa* tên là *Trung*, tuổi chừng năm mươi, là một người trung trực. *Hoa-trung* không những hết lòng hầu hạ công-tử, đến cả đối với vợ chồng *An-hiếu-liêm* phàm việc gì đã giao phó cho, hắn đều hết sức hết lòng, không còn phải lo có sự gì sai suyễn cả. Vì vậy nên hai ông bà hiếu-liêm đều có lòng yêu mến và hậu đãi hắn, không coi là một kẻ tôi đòi. Cứ kể cái gia-đình nhà *An-hiếu-liêm* bấy giờ, dẫu ở nơi thôn [illegible] quê mùa, không có vẻ phong lưu như [illegible] nhà chung-đỉnh trâm anh, nhưng trên dưới thuận hòa, trong ngoài vui vẻ, thực là một cái gia đình ít có vậy.

Ngày tháng thoi đưa, thấm thoắt năm ấy đã đến kỳ thi hội, nhân là buổi đầu xuân năm mới, *An-hiếu-liêm* cùng phu-nhân liền đem công-tử đi vào trong thành lễ nhà thờ, và đến các nhà bà con để mừng tuổi, xong rồi trở về nhà. Được chừng mấy hôm đã hết hội chơi đèn rồi, *Đông-phu-nhân* liền đem các vật liệu dùng để vào trường thi của *An-hiếu-liêm* như áo lều, gọng lều, lọ đựng nước, túi đựng đồ ăn, và áo mũ, sắp sửa đủ cả, không còn thiếu một cái gì.

An-hiếu-liêm trông thấy liền hỏi rằng:

Phu-nhân lật đật đem những cái ấy ra để làm gì thế?

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá .... 11$50
Bán tại hiệu:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2011

Thuốc PEPTO KOLA ROBIN
(Peptone, Glycérophosphate et Kola)

Nếu các ngài muốn gin-giữ sức-khỏe của các ngài về đường thể-thao, thì thỉnh-thoảng nên dùng một chai rượu bổ này rồi các ngài sẽ thấy gân-cốt nở-nang, bắp thịt cứng cáp và lại chánh khỏi được chứng bệnh đau trái tim sinh ra bởi sự mệt nhọc trong khi luyện tập.

Thật là một thứ thuốc rất cần kíp cho những người chuộng thể-thao vậy.

Có gửi bán tại các hàng thuốc
XIN NHẬN KỸ LẤY HIỆU:
LABORATOIRES MAURICE ROBIN
13, Rue de Poissy, Paris
VÀ ĐỪNG MUA THUỐC NÀO KHÁC CẢ.

Dépuratif Ribal
Thuốc tầy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80
BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi
3869

TRẦN - QUANG - MINH
Chuyên môn
Giồng răng
199, Hàng Bông-lở, Hanoi
MẤY NHỜI KINH-CÁO

Thưa các quý-khách

Bản-hiệu xưa nay chỉ chuyên về một nghề giồng răng. Giồng đủ các thứ răng TRẮNG, ĐEN, VÀNG, BẠC, nhổ răng, chữa sâu răng, vá răng, răng đen đánh trắng, răng vẩu, răng khểnh răng lệch lạc chữa lại cho đều, nhất là các cụ già gẫy hết cả hàm, làm toàn hai hàm răng khác, đã đẹp hơn răng cũ, mà ăn uống nhai nói cũng như răng thật không bận-bịu gì cả.

Vậy xin mời các quí-khách quá bộ lại bản-hiệu, hoặc làm, hoặc hỏi-han điều gì, bản hiệu xin hoan-nghênh trân-trọng, cắt nghĩa minh-bạch, cam-đoan làm hầu được như ý, và giá tính lại rẻ hơn tất cả các nơi khác.

Các quý-khách ở tỉnh khác cần mời đến quý tỉnh làm, hoặc hỏi điều gì, xin viết thư về Bản hiệu sẽ có người đến tận nơi làm, và giá nhời ngay.

Kính cáo
Trần-Quang-Minh
OUVRIER-DENTAIRE
199, Rue du Coton, Hanoi

Lại mới sang

— Đèn măng-sông sức sáng 120 nến, rất tiện-lợi và đủ các đồ thay phụ (accessoires).
— Gương tây đủ các kiểu rất đẹp.
— Giường Hồng-kong bằng sắt và bằng đồng.

Giá bán hạ hơn các nơi.
TRỊNH-XUÂN-NGHĨA
Số 7, phố hàng Gai, Hanoi

KÍNH KHAI GIÁ

Hiệu tôi có bán đủ các thứ cuốc xẻng đúc tại bên Tây cũng là các thứ cuốc xẻng làm tại bên ta tiêu nào của ấy. Xin các ngài thầu khoán chiếu-cố, tôi xin tính giá thiệt hạ hơn các hiệu khác.

Hiệu tôi có bán đủ các thứ sắt, ciment làm nhà sửa cầu cống, cũng là các thứ giấy gai, bao gai, bao cói, vân vân.

Hiệu tôi lại có trữ mua các thứ giấy cổ phần của các hiệu buôn bán cũng là các thứ giấy quốc-trái của nhà nước, xin đoan rằng giá hiệu tôi giá thế nào cũng cao hơn các hiệu khác.

Nay kính cáo,
ĐỨC-LONG
63, Phố [illegible], Hanoi

Làm thế nào mà chữa được

Một người ở chốn thôn quê ngộ khi gặp có tật bệnh gì, thì chẳng ai là chẳng thường cứ tự vấn rằng: (Làm thế nào mà chữa được tật bệnh này) Vì chưng xa nơi tỉnh thành, thầy chẳng có, thuốc thì không, thành thử người ốm chẳng có phương pháp thuốc thang gì mà chữa chạy cả. Bởi vậy phàm các người ở chốn thôn quê, ai nấy đều cần phải từng tùy có một quyển sách nói đủ các thứ thuốc cần dùng ở chốn thôn quê và mọi điều chỉ bảo cho biết các thức dùng các thứ thuốc ấy. Hằng ngày hiệu bào chế Chassagne ở Hanoi vẫn tiếp được vô số thư từ ở các nơi gửi về hỏi về việc ấy, nên lâu nay hiệu bào-chế ấy vẫn cố sức kiếm cách làm cho ai nấy được như ý. Nhưng ngặt vì thư gửi về hỏi càng ngày càng nhiều không thể phúc đáp riêng từng người được, bởi vậy hiệu bào-chế ấy có soạn riêng ra một cuốn sách dầy 170 trang, vừa bằng chữ Pháp, vừa bằng chữ Quốc ngữ, nói kỹ càng đủ cả mọi điều khẩn thiết rất thường dùng.

Đại khái có những chương sau này:

1. *NHỮNG LÚC KHẨN CẤP, nghĩa là những bệnh cần phải chữa chạy ngay lập tức nếu không thì thành ra nguy hiểm to; đại để như: Ngạt, chảy máu, bỏng, gẫy xương, sai nâng, thắt cổ, phải gió, ngất đi vân vân.....*
2. *LỜI KHUYÊN CÁC BÀ MẸ. Nói về cách tuyệt hảo nuôi con trẻ, mọi sự đề phòng để tránh các tật bệnh cho con trẻ và các cách chữa trị các tật bệnh ấy.*
3. *MỌI ĐIỀU KHUYÊN BẢO VỀ VIỆC THÚ Y. Sản nghiệp người nhà quê là chỉ trông vào đàn trâu bò, vì vậy trong cuốn sách ấy chúng tôi dành để một chương dài nói về sự sinh ản với giống vật mà trong nhà, cách giữ gìn cho các giống vật ấy khỏe mạnh luôn và cách chữa chạy loài vật trong nhà khi có tật bệnh.*
4. *CÁCH GIỮ NƯỚC UỐNG CHO TRONG SẠCH. Biết bao tật bệnh sinh ra là chỉ tại ước uống đục bẩn, chứa chan những vi trùng; vậy cần phải làm thế nào cho nước được ong sạch mới được; trong chương này chỉ bảo mọi cách thực hành và không tốn tiền để iữ cho nước uống được trong sạch.*
5. *NHỮNG BỆNH XOÀNG KHÔNG NÊN KHINH THƯỜNG. Như bệnh thấp, bệnh đau ứng, đau dạ dày, đau gân, bệnh run. Mỗi bệnh ấy lại phải có nói rõ một cách giản gị mà ra nay thực hành đã công hiệu lắm.*
6. *BỆNH ĐAU DẠ DÀY. Nhiều người Nam mắc phải cái chứng đau dạ dày. Cứ xem ong chương này thì sẽ thấy cách chữa thấy công hiệu.*
7. *CÁC BỆNH TẬT CỦA ĐÀN BÀ. Đàn bà thường có tật bệnh luôn, rất đau đớn; nếu t chữa cho hợp cách thì đỡ ngay.*
8. *CÁC BỆNH PHONG TÌNH. Rất nhiều và rất nguy hiểm cho người bệnh và cho cả con cháu nữa.*
9. *CÁC CHẤT ĐỘC. Một chương dài nói về cách chữa các chứng ngộ độc và làm giải độc vân vân..... Lại có nói đủ cả các phương thuốc tây cùng các lời chỉ bảo rất kỹ càng về những vấn đề rất có ích cho các người ở xa nơi thành thị nữa. Cuốn sách này, ai hỏi xin cũng tặng không, không lấy tiền. Vậy ai muốn xin cuốn sách ấy thì nên viết thư về cho*

HIỆU BÀO CHẾ CHASSAGNE 59, Phố Paul Bert Hanoi

Trong thư phải đính một cái tem 5 xu cước để gửi. Mà nên viết thư về xin ngay từ bây kẻo hết.

Xin chú-ý đến hiệu chè Vinh-Mậu, Tùng-Mậu chính hiệu

CÁC NƠI PHÁT HÀNH
(HIỆU CHÈ VINH-MẬU)
Số nhà 144, phố Khách, Nam-định.
Số nhà 25, phố Hàng Ngang, Hanoi.
Số nhà 21, phố Đông-kiều, Hải-dương.
Ở các tỉnh Nam-kỳ và Bắc-kỳ đều có nơi phát-hành.

Năm 1926, đã trình Thương-bộ nước Pháp vào sổ, và dùng kim-bài thương tiêu làm dấu hiệu, người khác không được giả mạo. Cận đây có một số nhiều quân vô-sỉ, chế ra hạng chè giả, mạo dùng danh-hiệu của bản-hiệu để lừa dối và mưu lợi. Vì thế bản-hiệu mới đổi dùng cái giấy hiệu dán ở miệng bao chè, cách thức rất là tinh-tế, để phân biệt với hạng chè giả mạo, xin các quí-khách để ý đến cho.

注意正號榮茂松茂名茶

總發行處
榮茂茶號
南定華人街
一百四十四號
河內行帆街
二十五號
海陽東橋街
二十一號
越南南北圻各省
均有代售

西歷一千九百二十六年
業準大法商部註冊用金
牌商標爲記別人不得
數近有奸徒製造僞茶希
圖影射本號特改用精
細新式封口紙以杜假冒
愛顧諸君幸祈留意

PHỒN HOA-MỘNG-TINH

là một cuốn tiểu thuyết rất hay. Nói chuyện một người thiếu-niên mê chơi ả-đầu mới xuất bản giá mỗi cuốn là 0$3[illegible].

Cước gởi đảm bảo thêm 0$15.

Bán buôn và bán lẻ ai mua, thì viết thư và gởi mandat về cho:

M. Trần văn-Huấn
61-63, Rue du Coton, Hanoi
7.368

新民書館
SÁCH MỚI
Tiếu-
Lâm
Tàu

Hay lắm mà có 0$30. Bán tại Tân Dân Thư-Quán và khắp các hàng sách Hanoi.

Lễ phát phần thưởng tại trường St Jean-Baptiste de la Salle — Đến chiều thứ hai 11 juin này, hồi 4 giờ, tại trường St. Jean-Baptiste de la Salle sẽ phát phần thưởng cho các học trò trường ấy, do đức cha Chaize chủ tọa. Có phường nhạc cử nhạc và có mở cuộc diễn kịch cho thêm vui nữa.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc như sau này:

Tù chống cự lại lính. — Tại nhà tù tỉnh Cao-bằng có tên tù Ng-văn-Biên chống cự lại những lính coi ngục, tên tù Dương-đoàn-Bính thấy một tên tù khác giúp đỡ những lính giữ trật tự thì bênh tên Biên, mà đánh tên tù kia bị thương. Tên Bính lại còn bị truy tố về tội ăn cắp đục và dũa của sở lục-lộ và tội vượt ngục nữa. Tòa Thượng-thẩm phạt tên Biên 3 năm và tên Bính 2 năm tội đồ.

Một tên lính Thương chính ăn cắp — Một hôm Trương-văn-Kiên là lính sở Thương-chính cùng 1 tên nữa vào 2 nhà ở tỉnh Luang-Prabang (Ai-lao) không bắt được thứ gì là lậu cả, nhưng trong khi mở hòm tủ khám xét thì tên ấy cùng tên đồng đảng ăn cắp của 2 nhà ấy cộng tất cả là 50p. Tòa án trừng-trị tỉnh Luang-Prabang phạt tên Kiên 3 năm tù và 5 năm biệt xứ. Còn tên đồng đảng cũng phải phạt nhưng không chống án tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên Kiên xuống 1 năm tù và tha cho tội biệt xứ.

Đã ăn cắp lại còn dọa đánh. — Một đêm tên Lê-Gia cậy cửa vào nhà người Khách ở tỉnh Thừa-Thiên, mới ăn cắp được một gói quần áo thì vợ An-nam của người Khách thấy động kêu rầm lên, tên Lê-Gia chạy trốn, đến hôm sau gặp vợ người Khách ấy ở chợ, dám cả gan dọa rằng: nếu lần sau nó đến ăn cắp mà còn kêu thì nó sẽ đánh chết. Tòa án trừng-trị Tourane phạt tên Lê-Gia 5 năm tù, 100 quan và 10 năm biệt xứ. Tòa thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 1 năm tù, 5 năm biệt xứ và tha cho tiền phạt.

Một tên tù đã ăn cắp lại hành hung — Ng-v-Nuô là tù, trong khi làm cỏ-vê ăn cắp quần áo của người ta; lúc người ta bắt được thì nó lại còn sinh sự đánh. Tòa án trừng-trị tỉnh Tourane phạt tên ấy 5 năm tù. Tòa thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 1 năm tù.

Một cách trả thù giã man. — Bùi-v-Sáu có chuyện thù hằn với một người làng tên là Ngô-v-Thúy mới thuê tên Đoàn-v-Cả 30p. để bỏ thuốc-phiện lậu vào nhà người ấy rồi đi báo sở Thương-chính đến khám bắt để trả thù. Tên Cả lại bảo tên Đỗ-v-Ích đem thuốc phiện bỏ vào nhà người ấy rồi đi báo sở Thương chính. Phái viên sở Thương chính đến khám qua bắt được thuốc phiện lậu; nhưng sau xét ra, là thuốc phiện của tên Cả bỏ vào đấy. Tòa án Trừng trị Nam-định phạt tên Sáu, tên Cả và tên Ích mỗi tên 2 tháng tù và 300 quan về tội chứa thuốc phiện lậu mỗi tên 4 tháng tù và 1000 quan về tội gian trá và bắt chúng phải liên-đới với nhau bồi thường cho sở Thương-chính 18p.14 Tòa Thượng Thẩm phạt cả 2 tội tên Sáu 6 tháng tù, tên Cả và tên Ích mỗi tên 3 tháng tù và cả 3 tên 1000 quan tiền phạt và 18p.14 tiền bồi thường.

Hai người giời hại. — Nguyễn-văn-Tung là một thám của sở Thương chính bỏ cơm rượu vào nhà hai người tên là Ng.-v-Tu và Ng.-bá Hợp và lại bỏ cơm rượu ở chỗ đất công làng Thu-tháp rồi đi báo sở Thương-Chính để chực lấy thưởng nhưng không ngờ phái-viên sở Thương chính đến khám xét thì rõ ngay là sự gian rối của tên Tung. Tòa án Trừng trị Hanoi phạt tên Nguyễn-văn-Tung 500 quan về tội trên và 500 quan nữa về tội dưới. Tòa Thượng thẩm phạt tên ấy cả 2 tội 1 năm tù và mỗi tội 1.000 quan.

Ai tín. — Có tin rằng M. Vũ-văn-Hòa tục là Hợp-hòa nguyên Bắc-kỳ nghị viên, buôn bán tại Hanoi, phố hàng Trống mới tạ thế tại Thượng-hải. Hồi 5 giờ chiều hôm nay 5 Juin thì linh-cữu sẽ đưa về Hải-cảng, sáng mai đi chuyến xe lửa thứ nhất ở Haiphong lên Hanoi rồi lại đem về ngoại-quán Phủ-lý an-táng.

Bản-quán có lời chia buồn với quí quyến.

Hai đám sóc-đĩa. — Hồi 3 giờ chiều hôm qua, ông cẩm Faliani cùng mấy viên thanh-tra mật-thám Tây đến bắt một đám sóc-đĩa chừng hơn bốn chục người vừa đàn-ông, đàn-bà ở số 39 phố Vườn-hoa Cửa-nam, là nhà vợ Ba-Sinh. Xong đấy lại quanh ra phố hàng Nón, vào nhà số 26 là nhà Minh-Gà là hai nhà gá có tiếng xưa nay, cũng vớ được một bọn đến ba chục con bạc vừa giai vừa gái nữa. Vào nhà này ông cẩm có gọi một người lính Tây đi qua cửa vào giúp việc. Người lính Tây bị một con bạc cắn nát một ngón tay. Hai bọn nhập một, chính như đi rước, cứ hai người trói một, đàn ông đàn bà lẫn-lộn.

Khi giải về sở mật-thám nhiều người đánh rơi tiền xuống đường cái không nhặt được vì tay bị trói. Các đồ đạc ở trong sòng bạc bị tịch-ký, như là quạt máy, tủ, bàn ghế, hòm chăn, mâm, vân vân. Số tiền bắt được là 785$35.

Ngạch quan lại. — M. Hoàng-cơ-Bình, tri-huyện Lục-ngạn và M. Trần-văn-Liên tri-huyện Yên-dũng, đều thuộc về tỉnh Bắc-giang, nay đổi lẫn cho nhau.

M. Lý-văn-Choát, thông-phán hạng nhất ở Thái-bình, nay đổi về tòng-sự tại dinh quan tuần-phủ Quảng-yên, thay M. Nguyễn-thượng-Thông, hồi hưu.

M. Phạm-trí-Trạch, thừa phái hạng nhất tại Vĩnh-bảo (Hải-dương) nay đổi về Thái-bình.

M. Lê-văn-Tư, thừa phái hạng [illegible] Sơn-động (Bắc-giang), nay đổi về huyện Vĩnh-bảo.

Ngạch y tế. — M. Đặng-thế-Mạnh khán hộ tại nhà thương Phủ-lý, được phép nghỉ hai tháng.

Dịch trâu bò. — Tại địa hạt tổng Đại-sơn, huyện Duy-tiên (Hà-nam), nay có dịch trâu bò, vậy hãy tạm cấm chợ Đồng-văn và chợ Yên-đổ.

VIỆC BẮC-KỲ

GIA-LÂM

Trộm tại nhà máy khuy. — Đêm 31 Mai vừa rồi, quân trộm nạy cửa sổ vào nhà máy khuy để ăn trộm khuy; sau vì chó sủa rầm lên, người đốc công ở đấy thức dậy, chạy ra xem xét quanh nhà, quân trộm biết thế nguy đến nơi, liền bỏ cả 13 gói khuy đã lấy trộm rồi mà chạy trốn lấy thân.

Hiện còn đương dò xét cho ra tên trộm ấy.

BẮC-GIANG

Nạn ô-tô. — Chiều 1er juin vừa rồi chiếc ô tô của M. Chesnay, chủ đồn điền đi đến mé trên làng Dương-quan, thì đụng phải một con bé tên là Mạc-văn-Nhiên, lên 8 tuổi quán ở làng ấy. Con bé bị trọng thương. Người chủ xe có đưa cho chú con bé năm đồng bạc.

HONGAY

Cướp thuyền. — Đêm vừa rồi, một chiếc thuyền của Vũ-văn-Phong đậu ở cửa hang Đầu-gỗ, sực có một chiếc thuyền khác, trên có 6 tên hung thủ, ở đến cướp. Các thủy-thủ ở thuyền bị cướp hết sức chống cự lại, nhưng vì thế có lực địch, không sao chống nổi, mà xung quanh chỉ có núi với nước, bèn hoán lên cũng chẳng có ai cứu. Sau may có chiếc tàu *Ba hao* đi qua đấy, nghe tiếng kêu liền vào cứu, thì bọn kẻ cướp chở thuyền trốn mất, còn chiếc thuyền bị cướp thì mắc vào tàu ấy đưa về Hongay.

Hiện còn đương tra xét cho ra đám cướp này.

VIỆC TRUNG-KỲ

HUE

Mưa to gió lớn. — Đã hai ngày nay tại kinh thành Huế và các vùng chung quanh bị mưa bão to lắm không dứt.

Bịnh lao của học sinh trường Cao đẳng tiểu học ở tỉnh Qui-nhơn. — Có tin rằng tại trường Cao-đẳng tiểu học tại tỉnh Qui-nhơn năm nay lớp đệ tứ niên mắc bệnh lao quá nửa phần số học sinh lớp ấy. Sự nguy hiểm ấy do ông lương y ở bản tỉnh đã có báo cho quan chánh sự y-viện Trung-kỳ và sở y chánh Trung-kỳ cũng đã trình việc ấy lên quan Khâm sứ. Về cái nguyên do bệnh chứng ấy thì nghe rằng bởi thầy thuốc của tỉnh Qui-nhơn hoặc vì cách khởi cư và thực dụng của học sinh không được đúng cách vệ sanh, nên mới sinh ra bệnh ấy, hoặc giả vì qui trình học tập trong lớp học có nhiều quá mà học trò chăm quá đến nỗi phải sinh bệnh như thế. Vậy hiện nay các lương y đang sắp đặt sự chữa bệnh cho các học sinh bị bệnh lao tại trường Qui-nhơn và tất cả các trường khác cũng phải đề phòng cẩn thận.

Bệnh lao ngày nay phần nhiều thì các cậu thiếu niên học sinh mắc phải, chẳng những là trường Qui-nhơn mà thôi, cho đến các trường khác cũng thấy những cậu học sinh mắc phải nhiều lắm.

Làm chay hạ thọ. — Tại chùa Bảo-quốc suốt 3 ngày đêm hôm 26, 27 và 28 tháng Mai tức là ngày mồng tám đến ngày mồng mười tháng tư ta có mở một trai đàn bà ngọ do bà cụ Tá-Đạt tạ ơn trời phật cho sức khỏe đến năm nay đã được tám mươi mà vẫn còn tráng kiện tinh thần.

Cuộc trai đàn ấy suốt ba đêm ngày đã diễn đương các khóa phạm rất trọng thể và kẻ thiện nam tín nữ đi hành hương cũng kính rất đông.

Bà cụ Tá là một nhà Mộ-đạo thâm thuyền ở Huế rất có tiếng. Năm kia bà có mở một cuộc kim-cương đạo-tràng tốn hơn ba bốn nghìn bạc, rước hơn 100 thầy tụng kinh trong một trăm ngày, tin lành ấy gần xa đều biết.

Chó dại. — Độ này đã đến tháng hè, trời nóng nực lắm. Các nơi thôn quê đã có lắm nơi có chó dại đến ban ngày, thường có bọn dân cầm kèo gậy đi tìm những con chó dại mà đánh chết.

Sự ấy nay làng này đã truyền cho làng kia biết rồi cứ cách ấy mà trừ khử loài nghiệt súc được rất nhiều.

Học sinh trường Kỹ-nghệ nghỉ bịnh. — Vì một chứng bệnh thũng ở các trường mà trường Kỹ-nghệ thực hành phải hơn 30 học sinh cho về nghỉ ở nhà để dưỡng bệnh trong mười hôm, rồi sau khi hết hạn đến trường xem lại, lại cho nghỉ thêm 15 hôm nữa — Các cậu được nghỉ về nhà cũng phải mỗi ngày đi tiêm thuốc ở nhà thương, rồi trước khi vào học lại phải xem bệnh nếu lành hẳn mới được vào học.

Những cậu ở các tỉnh xa thì phải ở lại trong trường, song mỗi ngày phải ăn hai chén cám trộn với đường còn ăn uống thì dùng bánh chớ không dùng cơm như trước.

Bệnh thũng có hai chứng khác nhau: một chứng thũng khô thì không có sưng chi mỏi mệt lắm đứng ngồi đến nghe mỏi. Còn một chứng thì coi sưng cả chân tay rồi đến mặt. Còn chữa bệnh ấy thì có tiêm thuốc trừ thũng và cho ăn cám để lấy lại cái chất cám đã bị gạo xay máy làm mất đi.

Cái nguyên do bệnh ấy nếu nói bởi ăn gạo xay máy mà sinh ra thì chẳng biết đã nhầm chưa? Vì rằng gạo xay máy ở chợ vẫn bán thường mà nhân dân ở xứ này cũng có lắm nhà quanh năm dùng gạo máy mà sao không sinh ra bệnh ấy? Vậy tưởng các nhà lương-y sẽ tìm thấy cái nguyên do của chứng ấy một cách minh bạch tỏ tường rồi sẽ trừ hết cái bệnh chứng chẳng lành ấy mỗi năm thường làm cho học trò bỏ mất sự học hành lợi ích khá quan tâm lắm thay!

TOURANE

Nguyệt thực. — Mấy kỳ báo trước đã đăng tin nguyệt thực do tòa Khâm thiên giám ở Huế báo trước, đến tối chủ nhật 3 juin quả nhiên như lời có biết bao nhiêu người đã được trông thấy rõ ràng, thứ nhất là những hành khách đáp chuyến xe lửa tối ở Huế vào, vừa khi xe chạy đến Nam ô thì thấy mặt trăng bắt đầu bị ăn một mảnh, ngồi trên xe trông tỏ tự đầu đến cuối.

Cho hay cái độ số thiên văn về cái việc nhật thực nguyệt, thực xưa nay các nhà khâm thiên đã làm thành toán nhất định, ít hay sai lầm.